Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 41 | Łódź, Czwartek, 16 lutego 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, כ׳ שבט תרצ״ג | № 41

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

עקספּאָזע פון מיניסטער בעק וועגן דער פוילישער אויסערן-פּאָליטיק

וואַרשאַ, 15 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט פאַרמיטאָג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער אויסערן־קאָמיסיע ביים סיים, אויף וועלכער דער מיניסטער בעק האָט געהאַלטען זיין גרויסער עקספּאָזע וועגן דער אויסערן־פּאָליטיק.

רעדענדיג וועגן דעם נישט־אָנגריף־אָפּמאַך מיט די סאָוויעטען, האָט ער אונטערגעשטראָכען, אַז דאָס איז אַן ערנסטער שריט פאָרויס אין די שכנ׳ישע בעציהונגען, וואָס פערפעסטיגט די פּאָזיטיווע עוואָלוציע אין די געגענזייטיגע בעציהונגען פון די בײדע מלוכות.

אַ גליקליכער פּרט איז דאָס, וואָס ענליכע אָפּמאַכען מיט סאָוויעט־רוסלאַנד האָבען געשלאָסען די דריי באַלטישע מלוכות, ווי אויך די פאַרבינדעטע פון פוילען — פראַנקרייך.

אַ דאַנק די זעלבע יסודות פון די אָפּמאַכען, געהמען די אָן אַנ׳אַלגעמיינע בערייטונג, און מ׳קאָן אָננעהמען, אַז פוילען האָט בזה האופן צוגעהאָלפען צו שאַפען אַ פּאָזיטיווע אַטמאָספער פאַר אינטערנאַציאָנאַלע אַרבייטען.

דערנאָך רעדט דער מיניסטער וועגן דער פעלקער־ליגע, וועלכע איז נישט אַ וועלט־אָרגאַניזאַציע אין פוילען זין פון וואָרט, און נישט קיין אינסטרומענט, וואָס דאַרף ערלעדיגען אַלע ענינים, וועלכע אינטערעסירען פוילען — זי איז אָבער, אין אייראָפּעאישער בערייטונג, אַ קאָנקרעטער פאַקטאָר פון סטאַבּיליזירען די פערהעלטענישען.

איינער פון איהרע הויפּט־צילען, וואָס איז דער פּרוב צו זוכען אינטערנאַציאָנאַלע דעציזיעס אויפ׳ן וועג פון צוזאַמענאַרבייט און הסכם — איז זעהר נאָהענט צו די טענדענצען פון דער פוילישער פּאָליטיק.

די אַרבייט אויפ׳ן שטח פון דער ליגע האָט פאַר פוילען געוויסע מניעות, וואָס שטאַמען פונ׳ם שטרעבען מיסצוברויכען מיט פאָרום פאַר צילען, וועלכע האָבען קיין שום שייכות נישט מיט דער הויזיגער אָרגאַניזאַציע.

דאָס איז נוגע קודם כל דער צו גרויסער פרייהייט ביים אינטערפּרעטירען די מינדערהייטס־טראַקטאַטען. דער מיניסטער דערמאָהנט דערביי, אַז אויף דער לעצטער סעסיע פונ׳ם פעלקער־ליגע־ראַט איז ער געווען געצוואונגען אויף אַ גאַנץ ענערגישען אופן צו מתרה זיין, אַז די פוילישע רעגירונג קאָן אַזעלכע פּראַצעדורען נישט טאָלערירען.

רעדענדיג וועגן דער ענטוואָפנונגס - קאָנפערענץ, וואָס האָט דעם ציל צו דערלייכטערן און פערפעסטיגען דאָס שלום־ווערק — האָט דער מיניסטער כאַראַקטעריזירט די פוילישע פרידליכקייט. דאָס איז אַ פרידליכקייט אַ פּאָזיטיווע, אַנ׳אַקטיווע, וואָס שטאַמט פון אַ טיפער פּאָליטישער איבערצייגונג און פון די ממשות׳דיגע מעלות פונ׳ם פוילישען פאָלק. פוילען שטרעבט צו שלום. וועלענדיג זעהן אַ דורכגעהן רעזולטאַט פון דער קאָנפערענץ, זוכט איהם פוילען אויף רעאַלע און קאָנקרעטע דרכים.

דער מיניסטער האָט רעפערירט דעם פּראַקטישען פּראָיעקט פון דעם ווי־אַזוי דער איצטיגער עטאַפּ פון די ענטוואָפנונגס־אַרבייטען דאַרפען זיך פערענדיגען.

רעדענדיג וועגן דער אַזוי־גערופענער „קאָנפערענץ פון 5“, האָט דער מיניסטער מיט צופרידענקייט פעסטגעשטעלט, אַז מצד די מעהר־מאַסגעבענדע פאַקטאָרען האָט די פוילישע דעלעגאַציע בעקומען אַ פערזיכערונג, דאָס עס האָט זיך דאָ נישט געהאַנדעלט וועגן שאַפען אַ ספּעציעלען אינטערנאַציאָנאַלען אָרגאַן איבער, אָדער מחוץ דער ליגע.

ענדיגענדיג זיין עקספּאָזע, האָט דער מיניסטער דערקלערט:

„אין די דיסקוסיע־בעריכטען אין אונזער סיים, וואָס זענען מיר בעקאַנט, און וואָס זענען אויך אַרומגערעדט געוואָרען אויף די שפּאַלטען פון דער פּרעסע, האָט זיך לעצטענס אַדורכגעפלאַנטעט דער מאָמענט פון דער דייטשער רעוויזיאָניסטישער פּראָפּאַגאַנדע און איהר ראָליע אין די אינטערנאַציאָנאַלע בעציהונגען און אין די בעציהונגען צווישען פוילען און דייטשלאַנד. ווער עס האָט צייט און געלד־קאָן מאַכען אַזאַ פּראָפּאַגאַנדע, ווי ער וויל, און ער וועט תמיד געפינען אַ געוויסע צאָהל קליענטען.

איך גלויב נישט, אַז די בערייטונג דער־פון זאָל איבערגעשאַצט ווערען. קיינער האָט נאָך נישט מיט ווערטער געענדערט דעם סטאַטוס פון אייראָפּע. די לעצטע טעג האָב איך זיך אָבער בעשעפטיגט מיט דעם דאָזיגען ענין, ווייל אין אַנ׳אַרטיקעל פון דער ענגלישער פּרעסע, וואָס האָט בעהאַנדעלט די דאָזיגע ענינים איז אָנגערופען געוואָרען דער נאָמען פונ׳ם דייטשען קאַנצלער.

די דייטשע אָפיציעלע אַגענטור האָט אין איהר עהרענעסטיגען קאָמוניקאַט אָנגעגעבען דער ידיעה אַ פאָרם, וואָס איז דערלאָזבאַר אין אינטערנאַציאָנאַלע פערהעלטענישען. ידיעות פון דעם מין, אומאָפּהענגיג פון זייער אינטערנאַציאָנאַלער בערייטונג, מוזען שטענדיג שפּילען אַ געוויסע ראָליע אין די דירעקטע פויליש־דייטשע בעציהונגען. די דאָזיגע בעציהונגען זענען זעהר פּשוט׳ע.

אונזער בעציהונג צו דייטשלאַנד און צו איהרע ענינים וועט זיין פּונקט דיזעלבע, וואָס די בעציהונג פון דייטשלאַנד צו פוילען.

אין דער פּראַקטיק ווענדט זיך עס אָבער אין דער הינזיכט מעהר פון בערלין, ווי פון וואַרשאַ.

מיט אונזער גאַנצער אויפפיהרונג ווייזען מיר אַרויס, אַז פוילען איז גרייט צו אַ לאָיאַלער און שעפערישער אינטערנאַציאָנאַלער צוזאַמענאַרבייט. זי וועט אָבער קיינמאָל נישט זיין אַ שפּילצייג אין עמיצענס הענד.

קומענדיגע זיצונג פון דער קאָמיסיע פאַר אויסערן־ענינים וועט פאָרקומען מאָרגען 11 פאַרמיטאָג. עס וועט זיך אָנהויבען די דיסקוסיע איבערן עקספּאָזע.

דער קאַפּיטאַן פון דער צוגעבטעוועטע" האָלענדי־שער שיף „זיבען פּראָווינצען“ איקענבאָם. די מאַטראָסען האָבען איהם געהאַט פריגעלאָזט און ער האָט זיך בעטייליגט אין דערשטיקען דעם בונט.

פראַנצויזישע סוחרים געגען די שטייערען

פּאַריז, 15 (ספּ. טעל.)

אייניגע סוחרים- און פאַבריקאַנטען-פערבענדע פיהרען אַנ׳ענערגישע פּראָפּאַגאַנדע וועגען אָנהויבען אַ פּראָטעסט-אַקציע געגען די נייע שטייערען, וואָס זענען אָנגענומען געוואָרען דורכ׳ן פּאַרלאַמענט. דער פעראיין פון קליינהענדלער פון סעקוואַנער דעפּאַרטאַמענט האָט בעשלאָסען צו שליסען אויף אַ שעה צייט די געוועלבער, אַלס פּראָטעסט געגען די נייע שטייערען.

לאַיד דזשאָרדזש׳ס אַ נייע פּאַרטיי

לאָנדאָן, 15 (ספּ. טעל.)

לאַיד דזשאָרדזש האָט נעכטען געגרינדעט אַ נייע פּאַרטיי א. נ. „די פּאַרטיי פון ליבעראַלען פון אויעלס“.

אין פּאַרלאַמענט ציילט די דאָזיגע פּאַרטיי קוים 10 מיטגלידער.

אַ לופט-פליה-קאַטאַסטראָפע

ריגע, 15 (ספּ. טעל.)

דער סאָוויעטישער אעראָפּלאַן, וואָס האָט אונטערגענומען אַ פליה אויף אַ לאַנגער דיסטאַנץ: מאָסקווע — קאַמטשאַטקאַ, האָט געליטען אַ קאַטאַסטראָפע ביי דער באַיקאַלער אַזערע.

דער אַפּאַראַט איז צושמעטערט געוואָרען, דער מעכאַניקער — דערהרג׳עט און דער לופט־פליהער וואָדאָפּיאַנאָוו איז שווער פערוואונדעט.

הובער ראַטעוועט די בעדראָהטע בענק

ניו־יאָרק, 15 (ספּ. טעל.)

די בערזע־קריזען ריכטען זיך, אַז דער פינאַנציעלער כאַאָס, מחמת׳ן צומאַכען די קאַסעס דורך דער אוניאָן־גאַרדיאַן־באַנק, וועט בעהערשט ווערען אין משך פון די 8 טעג פונ׳ם באַנק־מאָראַטאָריום, וואָס איז דערקלערט געוואָרען דורכ׳ן גובערנאַטאָר.

צוליב דער ווייטערדיגער אויפרעגונג פון דער בעפעלקערונג, וועלכע האָט מורא צו פערלירען איהרע אָפּשפּאָרונגען, ווערען אַלע בענק געהיט דורך שטאַרקע פּאָליציי־פּאָסטענס.

מיט׳ן ענין־סאַנאַציע פון דער איניאָן־גאַרדיאַן־באַנק פערנעהמט זיך דער פּרעזידענט הובער גופא, וועלכער האָט טראַץ דעם, וואָס פאַרד האָט צוריק־געצויגען זיינע גאַראַנטיעס – בעאיינפלוסט דעם סענאַטאָר קוזענס צו אָנערקענען פאַר דער גאַרדיאַן־באַנק 60 מיליאָן דאָלאַר קרעדיט אין פינאַנץ־רעקאָנסטרוקציע - קאָרפּאָרייש אָן. אַזוי, אַז נאָכ׳ן אָפּפליסען פונ׳ם מאָראַטאָריום, וועט די דאָזיגע באַנק קאָנען פיהרען נאָרמאַל איהר אַרבייט.

עס איז אויך פערהאַן א האָפענונג, אַז ס׳וועט געלונגען איבערצורעדען פאָרד׳ן, ער זאָל צוריק אַריינטראָגען אין דער באַנק די צוריקגעצויגענע 7,1 מיליאָן דאָלאַר.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער - שוואַכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8–2 און פון 5– 9 אָוונט.

בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

Dr. Wajnberg

ספּעצ. פון לונגען- האַרץ- און סקלעראָז-קראַנקהייט

ציגעל-גאַס 11, טעל. 126-02

נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אָוונט.

Stroskanej Rodzinie

FEDERMAN

z powodu przedwczesnego zgonu naszej najukochańszej koleżanki

b. p. Różki

wyrażamy najgłębsze współczucie. Koleżanki:

Anka, Guta i Ewa.

LTL

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פּיעטריקאָווער 90, טעל. 221-72

נעהמט אָן שטענדיגע אויגען-קראַנקע (צוזאַמען־רעציע א.ז.וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9–1 און פון 4 ביז 7.30 אָוונד.

פאַר גאָלד, בּיזשוטעריע און לאָמבאַרד-קוויטעס

צאָהלט די העכסטע פּרייזן

איזידאָר פּיאַלקאַ

פּיעטריקאָווער 7. 6209

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאָטער, שוויגער־פאָטער, גראָספאָטער, ברודער, שוואָגער און אָנקעל

נ״ע אלי׳ בן ר׳ צבי הערש ז״ל

וואַסערמאַן

אין עלטער פון 52 יאהר.

די לויה קומט פאָר היינט, דאָנערשטאָג, ד. 16 פעברואַר 1933, 2 נאָכמיטאָג פון מהרה-הויז, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפבעטרויערטע הינטערבליבענע.

אנגענומען דעם זעלבסטפערוואלטונג־געזעץ
דורכ'ן סיים אין אלע דריי לעזונגען
פריהער נאך האט די אפאזיציע פערלאזט דעם זאל

וו א ר ש א, 15 (טעלעפאניש)
די היינטיגע זיצונג פון סיים איז געווען געווידמעט דער ווייטערדיגער דעבאטע איבער'ן זעלבסטפערוואלטונגס־געזעץ.

ווי בעקאנט, ענטהאלט דאס געזעץ 117 ארטיקלען, און אין משך פון דער נאכט דארף דאס געזעץ אנגענומען ווערען.

ס'איז אבער דא דערביי א ספק, צי מ'וועט עס בעווייזען, מחמת דעם וואס איטליכער פון די דעפוטאטען האט רעכט צו רעדען 15 מינוט, וואס דאס וועט געדויערען אנ'ערך 60 שעה צייט.

דער בעבע־קלוב, וועלכער האט א מעהרהייט, האלט אבער אין איין ארייננטראגען פארשלאגען וועגען איבעררייסען די דיסקוסיע ביי בעזונדערע ארטיקלען, וואס דאס רופט ארויס א שטורעם ביי דער אפאזיציע.

די זיצונג פון סיים איז פארגעזעצן ביז סאמע איגדערפריה.

וו א ר ש א, 15 (טעלעפאניש)
די גאנצע אפאזיציע האט פערלאזט דעם זאל 2 א זייגער ביינאכט.

דאס געזעץ איז מיט די שטימען פון „בעבע" אנגענומען געווארען אין דער צווייטער לעזונג.

וו א ר ש א, 15. 3 ביינאכט (טעלעפאניש)
האלב 3 א זייגער ביינאכט איז דאס געזעץ וועגען זעלבסטפערוואלטונג אנגענומען געווארען אין דער דריטער לעזונג און די זיצונג איז געשלאסען געווארען.

די נעכטיגע זיצונג פון סענאט

וו א ר ש א, 15 (טעלעפאניש)
היינט פארמיטאג האט דער סענאט אפגעהאלטען א זיצונג, און אנגענומען דאס געזעץ וועגען פאבאר אין יאהר 1933.

דער סען. דעמבסקי (פ.פ.ס.) האט אין זיין רעדע דערקלערט, אז מחמת דעם, וואס אויפ'ן אינטערנאציאנאלען פארום האבען זיך אנגעקליבען געדיכטע כמארעס, און מחמת דעם, וואס די היטלער־סכנה איז אזוי גרויס — זעהט נישט זיין קלוב קיין גענוגענדע גאראנטיע אין דער איצטיגער רעגירונג, אז זי זאל קאנען שיצען די מלוכה, און אלס אויסדרוק פון זיין אומצוטרוי, שטימט ער געגען דעם פארשלאג.

דער סענאט האט אנגענומען נאך 13 קלײנע געזעץ־פראיעקטען.

---

150 קרבנות פון א שניי־שטורם

נ י ו ־ י א ר ק, 15 (ספ. טעל.)
זינט 2 טעג הערשט אין מיטעל־אמעריקא א פריהלינגס־טעמפעראטור.

די ריזיגע שניי־אנשיטען, וואס האבען זיך גענומען פון דעם שניי־שטורם אין דער פאריגער וואך, פערשוויגדען, און ענטפלעקען אלץ נייע קרבנות פונ'ם שניי און פראסט.

לויט פראוויזארישע אויסרעכנונגען זענען אין אלגעמיין אומגעקומען 150 מענשען.

דאס לעבען אין ארץ־ישראל
(לעצטע ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור)

גוטע אויסזיכטען פאר ערד־פערפאכטונגען
ביים חיפה'ער איינגוס

י ר ו ש ל י ם. די אײ־רעגירונג האט בדעה צו פערפאכטען ערד־פארצעלען פון דעם גרויסען ערד שטח ביים חיפה'ער פארט, וואס איז ערקלערט געווארען אלס מלוכה־אייגענטום.

ווי יט"א ווערט געוואויר פון זיכערע קוועלען, וועלען די ערד־פארצעלען פערפאכטעט ווערען אויף גאנץ גינסטיגע בעדינגונגען אויף א צייט פון — 49 יאהר. עס איז פעראויסגעזעהען די פערלענגערונג פון דער פערפאכטונג אויף ווייטערע 49 יאהר.

אין צוזאמענהאנג דערמיט עפענען זיך גוטע אויסזיכטען פאר אויסלענדישע יודישע פירמעס, וועלכע ווילען גרינדען זייערע אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען ביים חיפה'ער פאַרט. פון ספעציעלע בעגינסטיגונגען וועלען געניסען ענגלישע פירמעס.

ווי יט"א דערוויסט זיך, גייט זיך א געוויסע צאהל ענגלישע פירמעס צו שליסען ענטשפרעכענדע פאַכט־אפמאכען.

פאלשער בעריכט פון אראבישער פרעסע
וועגען לעגאליזאציע פון יודען, וואס האבען זיך און לעגאל בעזעצט אין א"י

י ר ו ש ל י ם. די אראבישע פרעסע טיילט מיט, אז די א"י־רעגירונג פיהרט איין בעדייטענדע פערלייכטערונגען פאר דער לעגאליזאציע פון די יודען, וואס זענען אויף אנ'אומלעגאלען וועג געקומען קיין א"י. לויט דעם דאזיגען בעריכט זאל בעקומען די לעגאליזאציע יעדער פון די פעראינטערעסירטע, וואס וועט זיך פריוויליג מעלדען צו דער רעגיסטראציע. די אראבישע פרעסע ווייס דערביי צו דערצעהלען, אז די רעגירונג האט שוין אין דער ריכטונג ארויסגעגעבען פעראָרדנונגען דעם דעפארטאמענט פאר אימיגראציע און נאטוראליזאציע.

די אויטאריטאטיווע ארגאנען, צו וועלכע יט"א האט זיך געווענדעט מיט אנ'אנפראגע וועגען דער מעלדונג פון דער אראבישער פרעסע, איז ערקלערט געווארען, אז דער דאזיגער בעריכט איז אבסאלוט פאלש און אז קיין שום פעראָרדנונג פון דעם מין איז נישט ארויסגעגעבען געווארען.

אויפשטאנד פון דער מאכמעדאנישער בעפעלקערונג

גענעו מאהאראדושא פון אלוואר (אינדיען)

עמיר אבדולא טרעט שארף ארויס
געגען דער אראבישער פרעסע
וועלכע פיהרט געגען איהם א פערביטערטע קאמף

י ר ו ש ל י ם, 15 (יט"א טעלעגראפיש)
דער עמיר אבדולאה האט אנגענומען א פיינדליכע שטעלונג צו דער אראבישער פרעסע, וועלכע פיהרט געגען איהם א שארפע קאמפאניע. נישט קוקענדיג דערויף, פיהרט די אראבישע פרעסע דעם קאמף ווייטער.

נייע קהלה־פערוואלטונג אין דאנציג

ד א נ צ י ג, 15 (יט"א טעלעגראפיש)
די נייע יודישע קהלה אין דאנציג האט אפגעהאלטען די ערשטע זיצונג. ס'איז געוועהלט געווארען א נייע פערוואלטונג מיט ד"ר לאנדוי בראש.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32
נעמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אווענד. זונטאג פון 9—11 בייטאג.

טעל. 213-84 זאל פילהארמאניע טעל. 213-84

מאנטאג, ד. 20 פעברואר 1933, 9 א זייגער אווענד
וועט דער בעקאנטער פובליציסט און ליטעראט
אורי צבי גרינבערג
(פיהרער פון ציוניסטען־רעוויזיאניסטען) האלטען א רעפעראט א. ד. ט.
„פאלעסטינא אין פייער"

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע. 715
בעמערקונג: די פארלעזונג, וואס האט געזאלט פארקומען היינט איז אפגעלעגט אויף מאנטאג, דעם 20־טען ד. ח.

קאלומביש־פערואנישער „סכסוך"

ל א נ ד א ן, 15 (ספ. טעל.)
רייטער איז מודיע פון באגאטא:
דאס קאלומבישע מיליטער האט פערנומען די פערואנישע שטאט טאראפאקא, נעבען לעטיציא.

בעלגישער קאבינעט איז דימיסיע

ב ר י ס ע ל, 15 (ספ. טעל.).
דער בעלגישער קאבינעט האט זיך אנגעגעבען אין דימיסיע.

לאדזער נייעס

עפענטליכע ארבייט צו בעשעפטיגען ארבייטסלאזע

(א) אויף צו בעשעפטיגען ארבייטסלאזע אין לאדזער פאוויאט האבען די גמינעס אסיגנירט גרויסע סומען אויף עפענטליכע ארבייטען, ווי צורעכטמאכען בריקען איבער די טייכען, שאסייען א. ד. גל.

זיך געהאנגען אויס מורא פאר מיליטער־דינסט

(א) אין דארף סלאסטאוויצע האט זיך געהאנגען דער 21־יעהריגער מאריאן וויטאשינסקי. די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די סבה פון זעלבסטמארד איז געווען די מורא פאר מיליטער־דינסט.

רעפעראט פון אורי צבי גרינבערג קומט פאר מאנטאג

דער רעפעראט פון דיכטער אורי צבי גרינבערג, וואס האט געזאלט פארקומען היינט, דאנערשטאג, איז אפגעלעגט געווארען אויף מאנטאג אין פילהארמאניע.

א שרפה אין סערעיסקי'ס פאבריק

(א) אין ס. סערעיסקיס פאבריק, גדאנסקא 93, איז נעכטען אין אוונד אויסגעבראכען א שרפה, בעת די ארבייטער זענען געשטאנען ביי דער ארבייט.

דאס פייער האט זיך שנעל פערשפרייט און די ארבייטער זענען אין גרויס פאניק ארויסגעלאפען פון פאבריק.

די ארויסגערופענע פייערלעשער האבען אין משך פון א שעה צייט דאס פייער איינגעלאשען.

בעשטראפט א קאוואל

(2) צוליב נישט פארזיכטיג אומגעהן מיט ברען־מאטעריאל, איז אין פעליקס וויפיקיס קוזשני אויף קילינסקי 138 אויסגעבראכען א שרפה, וואס האט בעדראהט די שכנישע בנינים.

וויפיק איז נעכטען בעשטראפט געווארען דורכ'ן קרייז־געריכט, צו בעצאהלען 75 זל. אדער אפצוזיצען א חודש אין ארעסט.

ראדיא־פראגראם
דאנערשטאג, דעם 16 פעברואר 1933

11,40 פרעסע־איבערזיכט. 11,50 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט פאר לופט־פליהעריי. 11,58 צייט־סיגנאל. 12,05 טאג־פראגראם. 12,10 גראמאפאן. 12 30 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט. 12,35 שול־קאנצערט. 3,10 ווירטשאפטליכער קאמוניקאט. 3,25 גראמאפאן. 4,25 לעקציע פראנצויזיש. 4,40 רעפעראט. 5,00 גראמאפאן. 6,00 לייכטע מוזיק. 7,00 פערשידענעס. 7,20 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס־קאמער. 7,45 ראדיא־פרעסע. 8,00 טראנסמיסיע פון בערלין ספארט, ראדיא־פרעסע. 10,15 מוזיק. 10,55 מעטעאראלאגישער און פאליציי קאמוניקאט. 11,00 טאנץ־מוזיק.

אויסלאנד

6,30 מאסקווא — קאנצערט. 7,30 בוקארעשט — אפערע. 8,15 רוים — סימפ. קאנצערט. 8,55 הילווערסום — וואגנער־אווענד.

בעשטימט א ספּעציעלען קאמיסאר פאר וועסטפאליען און איבער-רהיין

בערלין, 15 (ספּ. טעל.).
דער קאמיסאר-מיניסטער פאר די אינערן ענינים פון פרייסען געריגג, האט באמינירט דעם פאליציי-אפּיציר, קאפּיטאן היידעקאמף, אלס ספּעציעלען קאמיסאר פאר דער וועסטפאלישער פּראווינץ און פאר איבער-רהיין.

איהם וועט זיין אונטערווארפען די גאנצע פּאליציי.

עס קורסירען קלאנגען, אז ער וועט האבען דאס רעכט צו בעדינען זיך מיט די היטלעריסטישע שטורם-אפּטיילונגען.

דער בודזשעט פון יאפּאן

טאקיא, 15 (ספּ. טעל.)
דער פּארלאמענט האט אנגענומען דעם בודזשעט אויפ'ן יאהר 1933/34.

דער דאזיגער בודזשעט געהערט צו די גרעסטע אין דער געשיכטע פונ'ם לאנד, גערייכענדיג א סומע פון 2,239 מיליאן יען.

היטלעריסטישע סטודענטנשאפט בעקומט סובווענצען

פון דער פּרייסישער קאמיסארען-רעגירונג

בערלין (יט"א). א דעלעגאציע פון היטלעריסטישע סטודענטען פון ברעסלוי אויפגענומען בעווארען דורך דעם פּרייסישען קאמיסארישען בילדונגס-מיניסטער דוסט, וועלכער האט ערקלערט דער דעלעגאציע, אז אין קורצען וועט צוריקגעשטעלט ווערען די סובווענץ פון דער פּרייסישער רעגירונג פאר דעם פערבאנד פון דייטשע סטודענטען-פּערציאניעס. די דאזיגע סובווענץ איז אפּגעשטעלט געווארען דורך דעם געוו. בילדונגס-מיניסטער פון דער בראונשווייגער רעגירונג, דעם איצט פערשטארבענעם ד"ר בעקער, דערפאר, וואס דער סטודענטען-פערבאנד האט געהאט בעשלאסען נישט אריינצונעהמען אלס מיטגלידער נישט-ארישע סטודענטען.

יודען אין א פּויליש שטעדטעל

בענוצען נישט קיין עלעקטרישע ליכט אלס פּראטעסט געגען עלעקטראווניע-איינענטימער

סעראצק, (ווארש. וואיעוו.) דער היגער איינוואוינער סט. קליבעוויטש, דער אייגענטימער פון דער היגער עלעקטראווניע, פיהרט זייט איניגע חדשים א פערביסענע אנטי-יודישע העצע. ער טרעט ארויס אויף אלע עפנטלעכע פערזאמלונגען און רופט עפנטליך צו באיקאטירען די יודען. די היגע יודישע בעפעלקערונג האט דעריבער בעשלאסען אלס פּראטעסט געגען דעם שונא-ישראל אויפצוהערען זיך בענוצען מיט דער עלעקטרישער בעלייכטונג. זייט צוויי וואכען בענוצען יודען אין די וואוינונגען און געשעפטען נאפט-לאמפען און אין קיין יודישער שטוב ווערט נישט בענוצט קיין עלעקטריש ליכט. די דאזיגע אפּוועהר-אקציע האט שוין געהאט א ווירקונג, און דער באיקאט-אגיטאטאר פּרובט שוין אנקניפּען בעציהונגען מיט דער יודישער בעפעלקערונג און וויל זיך מתחייב זיין אפּצושטעלען די באיקאט-העצע.

אומרוהען אין שפּאניען

פּאריז, 15 (ספּ. טעל.)
דער שטרייק פון די בערג-ארבייטער אין דער פּראווינץ אסטוריא דויערט ווייטער.

עטליכע עלעקטראווניעס זיינען אויפגעריסען געווארען.

אין אוויעדא האבען די שטרייקערס זיך בעמיהט איינצואורדנען עטליכע מאניפעסטאציעס. זיי זיינען אבער פונאנדערגעטריבען געווארען דורך דער פּאליציי.

פּאריז, 15 (ספּ. טעל.)
אין בילבאא האט אנ'אומבעקאנטער מאנספּערשוין בעווארפען מיט שטיינער דעם איטאליענישען קאנסולאט און אויסגעהאקט דארט עטליכע שויבען.

רעוויזיע אין רייכסטאג

אינ'ם לאקאל פון דער קאמוניסטישער פראקציע

בערלין, 15. (ספּ. טעל.)
די פּאליטישע פּאליציי האט נעכטען אין אווענד אדורכגעפיהרט א רעוויזיע אינ'ם לאקאל פון דער קאמוניסטישער פראקציע אינ'ם בנין פון רייכסטאג, וואו עס איז גראד פארגעקומען א דעלעגאטען-פערזאמלונג פון די פּראפּעס. פּראווינצען.

לויט די אפיציעלע ידיעות, האבען די בעראטונגען געטראגען אנ'אנטי-מלוכה'שען כאראקטער.

פּאליציי האט אויסלעגיטימירט 100 פּערזאן.

אין די ביורא'ס פון דער קאמוניסטישער פראקציע זיינען קאנפיסקירט געווארען א סך בעלעסטיגענדע מאטעריאלען.

לויט פּרעסע-אינפארמאציעס, האט דער פּרעזידענט פון רייכסטאג, מינ. גערינג, ארויסגעגעבען א דערלויבניש אויף אדורכצופיהרען די רעוויזיע.

אנ'אפּטיילונג מיליטער געגען די אויפשטענדיגע

צוליב א קאנפליקט צווישען רעקטאר און די סטודענטען פון דער קיעלער אוניווערזיטעט איז די הויכשול געווארען געשלאסען.

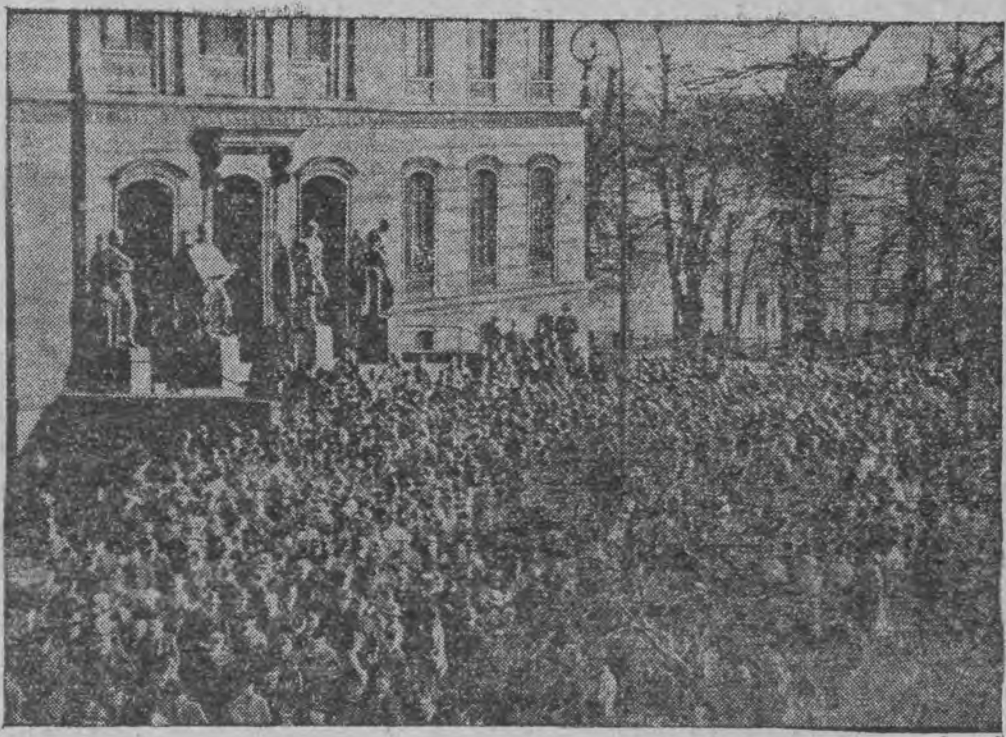

דאס בילד ווייזט א דעמאנסטראציע פון די סטודענטען פאר דער אוניווערזיטעט.

וויכטיגע בעראטונג פון יודיש-דייטשע פערזענליכקייטען

וועגען דער ניי-געשאפענער לאגע פון דייטשען יודענטום

בערלין (יט"א) דער פּרייסישער לאנדעס-פערבאנד פון די יודישע קהלות טיילט מיט:

אין צוזאמענהאנג מיט דער פּאליטישער לאגע, וואס האט זיך לעצטענס געשאפען אין דייטשלאנד, איז זיך צונויפגעקומען אויף אנ'אויסערארדענטליכער בעראטונג די רייכס-פערטרעטונג פון די יודישע לאנדעס-פערבאנדען אין דייטשלאנד אונטער'ן פארזיץ פון געריכטס-ראט וואלף, דעם פּרעזידענט פון פּרייסישען לאנדעס-פערבאנד פון יודישע ק...

אויף דער זיצונג האבען די פּרייסישע, ...רישע, באדישע, זאקסישע, העסיש-מעקלענבורגישע און האנאטישע מיטגלידער פון פּרעזידיום ארומגערעדט די פּאליטישע, ווירטשאפטליכע און קולטורעלע לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין דער רעפּובליק און אין די בעזונדערע לענדער. עס זיינען אויך בעטראכט געווארען אלע שריט, וואס קענען זיין נויטיג שוין איצט און אין דער נעכסטער צוקונפט.

כדי צו האבען די מעגליכקייט אנצונעהמען וועלכע עס איז נויטווענדיגע מאסנאמען צו יעדער צייט אהן פערשפּעטיגונג, ווי אויך איינצושטעלען א כסדר'דיגען קאנטאקט צווישען די אפיציעלע ארגאניזאציעס פון דייטשען יודענטום, איז געוועהלט געווארען א 5-קעפּיג פּרעזידיום פון דער רייכס-פערטרעטונג, וואס איז קאמפּעטענט איינצולייטען און דורכצופיהרען אלע נויטווענדיגע שריט אלס די פערטרעטונג פון גאנצען דייטשען יודענטום. דאס פּרעזידיום בעשטעהט פון 3 פּרייסישע און 2 דרום-דייטשע מיטגלידער. דער זיץ-ארט פון פּרעזידיום איז בערלין.

היטלער וועט קאנטראלירען דאס דייטשע ראדיא

בערלין, 15 (ספּ. טעל.).
לויט ידיעות פון דער פּרעסע, וועט דאס דייטשע ראדיא איבערגעגעבען ווערען צו דער דירעקטער קאנטראלע פון היטלערן.

א קאנפערענץ פון יודישע אויסלענדישע איינוואנדערער אין בירא-בידזשאן

מאסקווע (יט"א) די טעג איז פארגעהאלטען געווארען אין בירא-בידזשאן אנ'אונפּארטייאישע קאנפערענץ פון יודישע אויסלענדישע איינוואנדערער. אין דער קאנפערענץ האבען זיך בעטייליגט 73 דעלעגאטען, איינוואנדערער פון פּוילען, ליטע, לעטלאנד, דייטשלאנד, פראנקרייך, בעלגיען, אמעריקא און ארגענטינע.

א רייהע רעדנער האבען געשילדערט די לאגע פון די ארבייטענדיגע פון די לענדער פון זייער אויסוואנדערונג.

די אויסלענדישע איבערוואנדערער האבען אויך זאכליך קריטיקירט די הויפּט-פעהלערן אין דער ארבייט פון די ארגאניזאציעס, וואס זיינען טעטיג אין בירא-בידזשאן און האבען אריינגעטראגען א רייהע פארשלאגען, ווי אזוי צו פערמיידען די פעהלערן און אויסבעסערן די ארבייט.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
פּרעכטיגע פּרעמיערע!
אלץ טאנצט און זינגט!
ס'ווערט דעמאנסטרירט דאס גלענצענדע פילם-מייסטערווערק א. נ.
„דער קאנגרעס טאנצט"
אין די הויפּט-ראלען:
LILJANA HARVEY
HENRY GARAT
אויסערן פּראגראם: קלאנג-צוגאבע.
אנהויב פון די מעאנסען טעגליך 4 נאכמיטאג
שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

שטרייק פון די באהן-ארבייטער אין רומעניען

בוקארעשט, 15 (ספּ. טעל.).
דער שטרייק פון די באהן-ארבייטער האט ארומגענומען 5000 מאן.

לויט אפיציעלע מיינונגען, איז דער שטרייק אויסגעבראכען מחמת דער קאמוניסטישער אגיטאציע אין שייכות דערמיט זענען אדורכגעפיהרט געווארען אין גאנץ רומעניען מאסען-ארעסטען. מ'ארעסטירט הונדערטער פּערזאן.

פערזאמלונג אין ניו-יארק פאר דעם יודישן וועלט-קאנגרעס

לארד סנעל פערגלייכט די לאגע פון יודען אין א"י צו זייער לאגע אויף דער גאנצער וועלט

ניו-יארק (י.ט.א.) אין דער פארם פון א באנקעט פאר דעם פּרעזידענט פון יודיש-אמעריקאנער קאנגרעס דר. בערנארד דויטש איז דא פארגעקומען א גרויסע פערזאמלונג פאר דעם יודישען וועלט קאנגרעס, וואס דארף זיך צונויפקומען אין משך פון זומער 1934. אין דער פערזאמלונג האבען זיך בעטייליגט הונדערט טויזענד מאן פון די אנגעזעהענסטע יודישע פערזענליכקייטען, וואס זענען טעטיג אין פערשידענע געביטען פון יודישען לעבען אין אמעריקא. רעדעס וועגען יודישען וועלט קאנגרעס האבען צוו. אנד. געהאלטען לארד סנעל, דר. סטיפען ווייז און דר. בערנארד דויטש. בעגריסונגס-בריף האבען צוגעשיקט פּראפ. אלבערט איינשטיין, סענאטאר וויליאם באראה, לארד מעלטשעט, ד"ר נחום גאלדמאן און מאריס ראטענבערג (פּרעזידענט פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער פעדעראציע)

לארד סנעל (מיטגליד פון דער שאו-קאמיסיע, וועלכער האט צום בעריכט צוגעגעבען זיין בעקאנטען יודען-פריינדליכען וואטום-מעמאראנדום) האט אין זיין רעדע דורכגעפיהרט א פּאראלעל צווישען דער לאגע פון די יודען אין א"י און זייער לאגע אויף דער גאנצער וועלט. דער רעדנער פּראטעסטירט אין די שארפסטע ווערטער דעם אנטיסעמיטיזם. א"י, האט לארד סנעל אויסגעפיהרט, דארף פאר די יודען אויף דער גאנצער וועלט זיין א מקור פון טרייסט. ער, לארד סנעל, האט געהאט א געשפּרעך מיט'ן איצטיגען הויך-קאמיסאר פון א"י, גענעראל סער ארטור וואוקאפּ.

דער לעצטער, פערזיכערט דער רעדנער, בעוואונדערט דעם גייסט פון די יודישע פּיאנערען פון דריקט אויס די שטארקסטע האפנונגען אויף ערפאלג פון דער ענטוויקלונג פון יודישער ארבייט אין לאנד. די יודישע נאציאנאל-היים אין א"י, איז לארד סנעל איבערצייגט, וועט גורם זיין צו דער פערבעסערונג פון מצב פון די יודען אין די איבעריגע לענדער. געוויסע אייראפּעאישע לענדער מוז מען זאגען, מאכט נישט קיין פּאגראם, נאר פיהרט דורך א פּראגראם.

אויף דער פערזאמלונג איז געזאמעלט געווארען פאר'ן יודיש-אמעריקאנער קאנגרעס א סומע פון 12 טויזענד דאלאר.

נארוטאוויטש 20   זאל פילהארמאניע   טעל. 213-84
דינסטאג, דעם 21-טען פעברואר 1933, 9 א זייגער אווענד
חיה'לע גראבער
אין ליד און דראמע. — נייער רעפּערטואר:
פאלקס-לידער,
קינדער- און חסידישע לידער,
בילדלעך און מזרח-לידער.
בילעטען פון 1 זל. ביז 4 שוין צו בעקומען ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

לאדז, 16 פעברואר 1933

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז, 16 פעברואר 1933

די אפאזיציע האט נאר ווערטער פון קריטיק

ארגאן פון דער סאנאציע בעדויערט, וואס די אפאזיציע אין פוילישען פארלאמענט איז נישט מעהר, ווי דער „אויגוסט“ פון צירק

די בודזשעט־דעבאטע אין סיים איז פאריבער. דער בודזשעט איז אנגענומען געווארען מיט דער מעהרהייט שטימען פון דעם רעגירונגס־לאגער געגען די שטימען פון דער אפאזיציע, אין וועלכער עס האט זיך דאס מאל געפונען אויך די יודישע קאלא, וואס האט געשטימט געגען בודזשעט.

דער גרויסער פארלאמענטארישער קאמף איז אלזא געענדיגט, איצט קומען שוין פאר בלויז אריער־גארד־צוזאמענשטויסען. דער ארגאן פון דער סאנאציע, די „גאזעטא פאלסקא“ רעכענט זיך אפ מיט דער אפאזיציע פאר איהר שטימען געגען דעם בודזשעט.

„די אפאזיציע, שרייבט די צייטונג, האט סאלידאריש געשטימט געגען בודזשעט. די ארגומענטען זענען געווען מעהר ווענינער די זעלבע: מיר האבען נישט קיין צוטרוי צו דער רעגירונג, דער בודזשעט איז נישט רעאל און איז אין א גרויסער מאס א דעפיציט־בודזשעט. דאס זעלבע לידעל חזרט זיך איבער זייט דריי יאהר. יעדעס יאהר זאגט די אפאזיציע, אז דער בודזשעט איז נישט רעאל און ענדיגט זיך מיט א קאטאסטראפאלען דעפיציט. ווי אזוי זשע האט עס דאך פאסירט, אז די מלוכה, וועלכע גיט כלומרשט אויס מעהר ווי זי פערמאגט האט אין משך פון די דאזיגע דריי יאהר פערקלענערט איהרע חובות?

יעדער האט בודזשעט־ערפאהרונגען אין זיין אייגענעם לעבען און ווייסט, אז אויסגעבען מעהר וויפיל מען פערמאגט קען מען נאר דעמאלט, ווען מען בארגט... ווער עס נעהמט ארויס פון פארטפעל אייגען אפגעשפארט געלד, דער לעבט נישט איבער׳ן שטאנד. און ביז איצט זענען די לויפענדע דעפיציטען געדעקט געווארען דורך די אפשפארונגען, וואס זענען געמאכט געווארען אין דער פארגאנגענהייט.

דעם ווירטשאפטליכען פראגראם פון דער רעגירונג, שרייבט ווייטער דאס רעגירונגס־בלאט, האט די אפאזיציע נישט אקעגענגעשטעלט גארנישט א חוץ פוסטע ווערטער פון קריטיק. אויף אלצדינג האט זי געזאגט שלעכט, אבער קיינמאל האט זי נישט ריזיקירט צו זאגען אזוי וואלט געווען בעסער. מען האט נישט אריינגעטראגען קיין אויסבעסערונג צום בודזשעט, קיין שום פינאנציעלע געזעצען, קיין שום שטייער־געזעצען. ווייזט אויס, אז דער ווירטשאפטליכער געביט איז צו שווער, כדי די הערן דעפוטאטען, מיט די טראדיציעס פון „סוווערענעם“ סיים זאלען קענען אין דעם געביט זיך אריינלאזען, זיי האבען מורא זיך אויסצוגליטשען.

דאס גאנצע ווירטשאפטליכע פראגראם פון דער ענדעציע בעשטעהט אין דער ערקלערונג „—גיט אונז איבער די מאכט, און עס וועט זיך אומקעהרען דער צוטרוי“, דאס גאנצע ווירטשאפטליכע פראגראם פון צענטראלעוו בעשטעהט אין דעם צוזאג „די רעגירונג פון ארבייטער און פויערים וועט וויסען וואס צו טון“.

מיט א יאהר צוויי צוריק האט נאך די אפאזיציע געזאגט: דאס און דאס האט איהר געטון שלעכט, געגען אונזער מיינונג און דעריבער האט איהר אזעלכע און אזעלכע שוועריגקייטען. אין לויפענדען יאהר האט די אפאזיציע אפילו דאס נישט געקאנט זאגען. די דריי־יאהריגע בודזשעט־דעבאטע האט מיט א גרעסערער קראפט ווי ווען עס איז בעוויזען ווער עס טראגט די פעראנטווארטליכקייט פאר פוילען, ווער עס דענקט און ארבייט און ווער עס דרעהט זיך נאר דערנעבען, קרומט זיך, קוויטשעט, שפרינגט אונטער און מאכט מינעס, ווי יענער שטענדיג אינגוויטיגער „אויגוסט“ פון צירק. מיר זאגען דאס מיט אומעט. ווייל מיר האלטען, אז נישט קוקענדיג אויף אלץ, וואלט אפילו די אפאזיציע געקאנט אין פוילען זיין עפעס מעהר ווערט“.

דעם פאקט, וואס אפילו דאס יודישע קאלא האט צום ערשטען מאל פאר דעם סאנאציע־רעזשים זיך ענטשלאסען צו שטימען געגען בודזשעט, איגנארירט דאס סאנאציע־בלאט אינגאנצען, פונקט אזוי, ווי עס זענען איגנארירט געווארען דורך דער רעגירונג די יודישע טענות אין סיים.

דער בונט פון די זאטע

עס איז א זעלטענער פאל, אבער אלץ טרעפט. ס'איז מיר מיט א קורצער צייט צוריק אויסגעפאלען צו פארברענגען איניגע שעה צווישען זאטע מענשען; איך מוז זיך פארריכטען נישט צווישען האלב־זאטע, נאר צווישען גאנצע הונדערט־פראצענטיגע זאטע מענשען.

אונזער געשפרעך איז געפיהרט געווארען ארום געזעלשאפטליכע פראגען פון אן אלגעמיינעם כאראקטער און שפעטער איז מען איבער צו אונזער לאקאלען געמויזעכץ. און וועגען וואס קען מען רעדען בנוגע לאקאלע ענינים, אויב נישט וועגען קהלה, סוחרים, האנטווערקער, פילאנטראפישע אינסטיטוציעס וכדומה.

די זאטע האבען זיך געפייערט, די זאטע זענען געווען פארביטערט. זיי האבען, נעבעך, נישט קיין רוהיגע מינוחה. כסדר ווי מען קלינגט אין טיר און עס איז זיך פשוט נישטא וואו אויסצובעהאלטען, עס קומען מענשען פון פארשידענע שיכטען און פארשידענע צוועקען... און זיי אלע ווילען ביי איהם צורייבען זיין ביסעל זאטקייט.

און באמת, איז הייבט די לאגע פון דעם זאטען... נישט מקנא צו זיין. ער איז אומרוהיג און דערבערווירט, מען לאזט איהם די זאטקייט נישט בעקומען. בונטעווען זיך די זאטע, זיי פראטעסטירען, זיי קלאגען זיך אויף יעדען „גאסט“, וועלכער קומט צו זיי אין נאמען פון א געזעלשאפטליכער אינסטיטוציע.

מען איז ברוגז אויף דער קהלה, הלמאי זי בעט צו פיל געלט און גיט מען שוין די פאר זלאטעס, וויל מען דערמיט אויסקויפען די זאטקייט און פטור ווערען פון אלע אומגעבעטענע געסט און כלל־טוער.

— וואס מיינט איהר — טענהט צו מיר אזא זאטער. עס איז א גרויסער פארגעניגען צו זיצען ביים שיין־סערווירטען טיש מיט געשמאקע מאכלים, אין דעם אויסגעפוצטען, און א געשמאק־ווארימען צימער און צוהערען יעדע עטליכע מינוט א קלונג אין טיר, אז דאס הארץ פאלט אויס? און אז מען קלינגט פארשטיי איך שוין וואס מען מיינט. דאס קומען די רעפרעזענטאנטען פון די הונגעריגע מיר שטערען אין מיין זאטקייט, מיר צורייבען די רוהיגקייט, מיר פארביטערען דעם טעם פון די געשמאקע מאכלים, אפקיהלען די ווארימקייט פון מיין צימער.

אט איז א טראגעדיע פון א זאטען...

און אפשר מיינט ווער, אז דאס איז איבערגעטריבען, ניין, חס וחלילה, די זאטע בונטעווען זיך קעגען די הונגעריגע אויף די גרויס־שטאטישע גאסען איז פראקטיק און די פארארימטע קעלער־שטובען און לעכער אונטער'ן בוידעם ליגען אין די בעטען קינדער בעדעקטע מיט שמאטעס און ווארטען ציטעריק אויף א שטיקעל ברויט און א טאר קארטאפעל, וועלכע דער טאטע, דער פוהרמאן אדער גאר־טען־טרעגער וועט זיי פארנאכט ברענגען און נישט בעסער איז אויך אין פיל בעל־הבתישע הייזער. נעכטיגע געוועזענע גבירים און הייבט און נישטא מיט וואס דעם טאג איבערצולעבען און מיט די אויסטערליכע בגדים פארדעקט מען נאר דעם הונגער, וואס לאזט נישט רוהען און די שאנדע, וואס מען דארף אנקומען צו מענשען, וועלכע זענען נאך זאט.

און דער זאטער בונטעווט זיך...

ער איז ארומגערינגעלט פון א ריזיקע מאסע פון צעהנדליגער טויזענטער מענשען, הונגעריגע, באָרוועסע, נאקעטע און פערספעקטיוולאזע; ער איז ארומגערינגעלט מיט דעם אומענדליכען עלענד פון טויזענטער קינדער, וועלכע האבען נישט מיט וואס איבערצוביסן, ווען זיי שטייען אויף אין דער פריה פון זייער שלאף, מיט דער פארביטערקייט פון פרויען־מאמעס, וועלכע האבען נישט מיט וואס צו שטילען דעם הונגער פון זייער קליינוואַרג.

די זאטע פערשליסען זיך אויף זיבען שלעסער און האסען אט די הונגעריגע מאסע, וועלכע טשאטעוועט אויף זיי פון אלע שפארעס און לעכער, אבער די אומרוהיגקייט פון דעם זאטען איז אן אומדיסטע. ער איז גוט געשיצט פון אלע זייטען, נישט נאר עס שיצט איהם די פיזישע מאכט פון די שומרים, וועלכע זענען בערופען צו היטען די ארדנונג, נאר ער ווערט אויך געשיצט דורך דער אפאטיע, פערזעהנ'קייט, און האפנונגסלאזיגקייט פון דעם הונגעריגען.

און דעריבער איז באטיילעך וואס דער זאטער.. בונטעווט זיך, מחמת ביי דעם הונגעריגען איז אויסגעלאשען יעדער פונק פון האפנונג.

אמת, די צאהל זאטע אויף דער יודישער גאס האלט זיך אין איין פארקלענערען. עס וואקסט די גרויסע מאסע פון הונגעריגע, האפנונגסלאזע מענשען — מוזען טאקע די זאטע, די מחנה פון וועלכע ס'ווערט כסדר קלענער פערשטארקען זייער פראטעסט און קרעפטיגען זייער בונט...

פראטעסטירען יודישע גבירים און וואוילהאבענדע מענשען אלץ אפטער, אלץ דרייסטער געגען די הונגעריגע, וועלכע רינגלען זיי ארום פון אלע זייטען. די פיזישע קראפט, וועלכע היט אפ זייער זאטקייט קען אבער נישט אינגאנצען פערשליסען די טירען און ביי זייער גרעסטער אפגעהיטקייט רייסען זיך אריין אין די ווארימע און ציכטיגע קאבינעטען די ווינטען פון דער הונגעריגער גאס.

און זיי... די הונגעריגע פרנסהלאזע יודען, ביי וועלכע מען האט ארויסגעריסען נישט נאר די מעגליכקייט צו פארדינען, נאר ביי וועלכע מען האט צוגערויבט יעטוועדער האפנונג און פערספעקטיווען, שלעפען זיך ארום איבער פארשיעדענע אינסטיטוציעס, קלאפען אפ די טירען פון פערשידענע געזעלשאפטליכע טוער, ביי וועלכע די זאטקייט האט נאך נישט פערבלענדט די אויגען און אפגעשטעמפט די געפיהלען פון הארץ... און פרובען ארויסרייסען ביי וועמען עס איז א קרעכץ, א ווארט פון מיטגעפיהל.

אבער אמטיסטען שווייגט די יודישע פרנסהלאזע און הונגעריגע מאסע. מיט דעם טויטען שטילשווייגען פון די אפגעשטארבענע יודישע האנטווערקער־ווארשטאטען, חרוב־געווארענע און רואינירטע געשעפטען; זי שווייגט ווי א הילפלאז קינד, וואס קען זיך נישט קיין עצה געבען, אמאל פרובט אויך אזא שטילשווייגענדער מענש פון דער מאסע עפענען זיין הארץ. די צוויי קליינע אויגעלעך פון זיין אומשולדיגען קליינעם נפשל טרייבען איהם אויפ'ן גאס, צווינגען איהם אפצוקלאפען די טירען ביי פארשידענע „וואוילטעטער“ און אמאל אויך צו שטערען די רוהע פון דעם זאטען גביר.

אבער ביי דעם הונגעריגען יודישען מאסען־מענש איז נישט פארהאן קיין שפור פון א בונט, ער איז גיכער בעהערשט פון דער גרעניצלאזער אפאטיע פון א פארמשפטען מענשען, פון א מענש אן א מארגען.

און אויב דער הונגעריגער טרעפט אויף מיטגעפיהל, בעקומט וואו עס איז א שטיקעלע אונטערשטיצונג — איז דאס ביי דעם האלבזאטען, ביי דעם גייסטיגען ארבייטער, קליינבירגער, ארבייטס־מענש, אט ביי די אלע, וועלכע הארעווען שווער און ביטער, כדי צו בעפרידיגען זייער מינימום עקזיסטענץ.

עס בונטעווען זיך די זאטע געגען די יודישע קהלות און פילאנטראפישע מוסדות.

ס'בונטעווען זיך די זאטע... ווייל די הונגעריגע זענען בעהערשט פון יאוש און אפאטיע.

א. ציניאטוס.

איינע פון די אינטערעסאנטסטע פערזענליכקייטען אין גענף

דער פערשטארבענער גראף אפאני, דער פערטרעטער פון אונגארן ביים פעלקער־בונד

מיר האבען נעכטען מיטגעטיילט, אז אין בודאפעשט איז פארגעקומען די לויה פון פערשטארבענעם 87־יעהריגען פערטרעטער פון אונגארן ביים פעלקערבונד, גראף אלבערט אפאני. דאס איז געווען איינער פון די אינטערעסאנטסטע פערזענליכקייטען אין זשענעווע, אין דער אינטערנאציאנאלער שטאדט, וואו קיין אינטערעסאנטע און הויך־בעגאבטע מענשען פעהלט בכלל נישט. מערקווירדיג איז געווען, ווי דער דאזיגער אלטער מאן האט ביז'ן לעצטען טאג פון זיין לעבען נישט פערלוירען די יוגענדליכע פרישקייט און די קלארקייט פון געדאנק און פון אורטייל, אויך זיין גרויסע אראטארישע פעהיגקייט, וועלכע פלעגט ארויסרופען ערשטוינונג ביי אלעמען, וועלכע פלעגען איהם הערען רעדען.

אפאני איז געווען אן אלטער אונגארישער פאליטיקער און איז געשטאנען אינמיטען פון אונגארישען פאליטישען לעבען אין משך פון העכער א האלבען יאהרהונדערט. זיין לעצטע דינסט פאר זיין לאנד איז געווען די פערטרעטונג פון אונגארן אין פעלקערבונד, וואו ער איז געווארען איינע פון די סאמע פאפולערסטע פערזענליכקייטען.

ער איז געווען איינער פון די געציילטע אראטארען אין זשענעווע, וועלכע האבען גערעדט פולשטענדיג פריי אין עטליכע שפראכען און האט זיך דערביי נישט גענויטיגט אין קיין שום נאטיצען און אויפצייכנונגען. ווען אפאני פלעגט רעדען, האבען זיך אלע איינגעהערט צו זיינע ווערטער, בעזונדערס זיין גרעסטער געגנער, דער טשעכאסלאוואקישער אויסערן־מיניסטער בענעש. ער האט אלצאיינס פריי און גלענצענד גערעדט פראנצויזיש, דייטש, ענגליש און איטאליעניש. זיין רעדנערישע בעגאבונג האט בעזונדערס איבערראשט, ווייל אין עלטער פון עטליכע און אכציג יאהר האט ער געקענט רעדען א שעה און מעהר, ער האט גערעדט פון אויסווענינג און שטענדיג זענען זיינע רעדעס געשטאנען אויף זעהר א הויכען ניווא פון געדאנק. איינמאל איז ער ארויסגעטראטען אויף דער ענטוואפנונגס־קאנפערענץ. ער האט גערעדט זעהר שעהן, לאגיש און זעלטען קלוג. דעמזעלבען טאג איז ער ארויסגעטראטען אויף אן אנדער אפיציעלער פערזאמלונג און דאן איז ער אוועק אויף א פריהשטיק, וואו ער האט ווידער געהאלטען א זעלטען שעהנע און קלוגע רעדע, וועלכע האט געמאכט א סענסאציע.

איין זשורנאליסט האט איהם דעם טאג געפרעגט אין וואס עס בעשטעהט דער סוד פון זיין רעדנערישער קונסט. דערויף האט אפאני געענטפערט מיט פערוואונדערונג: דער סוד? איך האב קיין שום סוד דערביי נישט. איך רעד אונטער דעם איינפלוס פון דער מינוט. איך בין נישט קיין אימפראוויזאטאר, ווייל איך ווייס פון פריהער אויסגעצייכנט, וואס איך וועל זאגען. איך טראכט פריהער אלצדינג גוט דורך און איך האב א גענויעם פלאן. איך האב א בעזונדער פארגעניגען צו ווארפען א פאר געפליגעלטע ווערטער, אבער ספעציעל דערנאך יאג איך זיך נישט. א מענש, וועלכער לייענט זיין רעדע פון פאפיר, איז קיינמאל קיין רעדנער נישט געווען און וועט נישט זיין.

דער אלטער דיפלאמאט פלעגט שטענדיג אליין שלעפען זיין וואליזע אויף דער באהן. אויף דער פראגע פארוואס ער טוט אזוי, פלעגט ער ענטפערען, אז דאס איז נישט שווער, אז מען דארף זיין ספארטסמען. איינמאל איז ער געפאהרען אין א שלאף־וואגאן, און דעם זשורנאליסט, וועלכער איז צו איהם אריינגעקומען האט ער ערקלערט, אז ער מוז פאהרען אין שלאף־וואגאן, ווייל ער פיהלט, אז ער ווערט א ביסעל אלט...

נאך א זיצונג פלעגט ער ארויסגעהן מיט אלע און ער פלעגט קאנען א פערטעל שעה ווארטען אויף דער גאס אונטער א רעגען אויף א טראמוואי. פאהרען פלעגט ער בלויז אין טראמוואי.

מעהר פון אלץ פלעגט אין איהם אימפאנירען זיין אייביגע יוגענטליכקייט. ער האט געלעבט אונטער צייכען פון יוגענד, ער פלעגט קוקען שטענדיג אין דער צוקונפט און קיינמאל נישט אויף צוריק. ביז צום לעצטען טאג האט ער געגלויבט אין דער צוקונפטיגער אויפלעבונג פון אונגארן, אין דער רעוויזיע פון די טראקטאטען און אז אונגארן וועט צוריק בעקומען די לענדער, וועלכע זי האט פערלוירען אין קריג. ער איז געווען א מאנארכיסט און זיין טרוים איז געווען צו זעהן דעם יונגען אטא האבסבורג אויפן טראן פון אונגארן. דער יונגער פרינץ, וועלכער שטודירט איצט אין בערלין, האט אין דעם אלטען דיפלאמאט פערלוירען זיין געטרייעסטען אנהענגער.

גרילצען צווישען הארציגע פערבינדעטע

די היטלעראוועס האבען בעקומען פאסטענס און שטעלעס

פארוואס האט זיך היטלער אפגעזאגט פון זיין קאנצלער־פענסיע?

א גרויסען איינדרוק האט געמאכט די ארויסטרעטונג פון דעם וויצע־פרעזעס פון דעם „שטאהלהעלם“ פאלק. דיסטערבערג, וועלכע ווערט אין בערלין אנגענומען אלס דער ערשטער אנזאג פון רייבונגען צווישען די פערבינדעטע אין איצטיגען דייטשען קאבינעט.

פאלק. דיסטערבערגס נאמען איז בעזונדערס בעוואוסט פון דער פרעזידענטען־וואהל־קאמפאניע, ווען הוגענבערגס פארטיי האט ארויסגעשטעלט דיסטערבערג'ס קאנדידאטור אויפ'ן פאסטען „פון ערשטען בירגער פון מלוכה“. דאן האבען די נאציאנאל־סאציאליסטען אפגעדרוקט א מעלדונג, אז דער זיידע און באבע פון דעם „שטאהלהעלמער“ קאנדידאט זענען געווען יודען, דערביי איז דער זיידע דיסטערבערג געווען פארזיצער פון דער יודישער קהלה אין איינעם פון די פראווינצער שטעט. דער שטאהלהעלם האט נאך דער דאזיגער ענטדעקונג פון די נאציאנאל־סאציאליסטען אויסגעדרוקט פולע צוטרוי זיין לידער, נישט קוקענדיג דערויף, וואס אין זיינע אדערן פליסט נישט קיין ריין אריש בלוט. די לאגע פון דיסטערבערגען איז דאך געבליבען אביסעל נישט קיין בעקוועמע, בעזונדערס נאכ'ן בונד צווישען די נאציאנאל־סאציאליסטען און שטאהלהעלם.

פאלק. דיסטערבערג איז דעריבער געוויס געווען אינגאנצען איבערצייגט, אז ער דרוקט אויס די מיינונגען און שטימונגען פון די הונדערטער טויזענטער שטאהלהעלמער, וואס שטעהען אונטער איהם, ווי אויך די מיינונג פון דעם הויפט אנפיהרער פון דער דאזיגער ארגאניזאציע זעלדטע, וועלכער איז איצט מיטגליד פון היטלערישען קאבינעט, ווען ער האט ערקלערט אין זיין רעדע, אז צווישען די מיטגלידער פון קאטוילישען צענטער און אין די רייען פון די „מארקסיסטישע פארטייען“ געפינען זיך פיל פערדינסטפולע אנטיילנעהמער פון קריג, און נאכ־

(ווייטער זעה 9־טע זייט)

בעוויזען, אַז די ערד דרעהט זיך

דער געלערנטער קאָפּערניק, וועלכער האָט געשאַפען אַ נייע עפּאָכע אין דער אַסטראָנאָמיע

אויפ'ן טויטען־בעט האָט מען איהם דערלאַנגט אין האַנד דעם 1־טען עקזעמפּלאַר פון זיין ניי בוך

פון ל. באַראַדוליז

ניקאָלאַי קאָפּערניק איז געווען אַ פרומער קאַטוילישער מאָנאַך און דערצו נאָך אַ זעהר בעשיידענער און צוריקגעצויגענער מאַן. קאָפּערניק איז געווען דער ערשטער צו בעווייזען מאַטעמאַטיש אַז נישט די זון דרייט זיך אַרום דער ערד, נאָר די ערד דרייט זיך אַרום די זון.

דער געדאַנק אַליין איז שוין דאַן נישט געווען אַ נייער, צום ערשטען מאָל האָט דעם געדאַנק אויסגעדריקט דער גריכישער מאַטעמאַטיקער פּיטאַגאָראַס מיט אַ צוויי טויזענד יאָהר פריהער.

ניקאָלאַי קאָפּערניק — אָדער קאָפּערניקוס, ווי מען האָט איהם דערנאָך גערופען אויף אַ לאַטיינישען אופן — איז געבוירען געוואָרען דעם 19־טען פעברואַר, 1473 אין דער שטאָט טהאָרן אין פּרייסען, אין יענער צייט האָט עס בעלאַנגט צו פּוילען, ביז איצטער געהט נאָך אָן אַ מחלוקה צווישען די פּאָליאַקען און דייטשען: יעדער פון זיי פערזיכערט, אַז קאָפּערניק איז געווען זייער.

זיין פאָטער איז געווען אַ סוחר און געשטאָרבען איז ער, ווען קאָפּערניק איז נאָך געווען אַ צעהן יעהריג יונגעל. דער יונגעל האָט אָבער געהאַט אַ רייכען פעטער, דער מוטער'ס אַ ברודער, ער איז געווען אַ בישאָף אין יענער געגענד, און אָט דער פעטער האָט עס געגעבען קאָפּערניקען די מעגליכקייט צו שטודירען, און צו אַכצעהן יאָהר איז ער אַריינגעטראָטען אין דעם אוניווערזיטעט אין קראָקע.

דער פּראָצעס פון לערנען און שטודירען אין יענע צייטען איז בעשטאַנען אין דעם, וואָס מען האָט אויסגעחזרט אויף אויסווייניג גאַנצע זייטען פון פערשיעדענע ביכער. און דער ענטפער אויף דער פראַגע, וואָס מען האָט געשטעלט, האָט געדאַרפט זיין אַ קלוגער, אַ שכלדיגער און זאָל גלאַנצען מיט טיפזין, נישט דער עיקר איז געווען וויכטיג, נאָר די המצאה דער איינפאַל, און די גאַנצע שפּעטערע ענערגיע איז דאַן אַוועק אויף חקירה און פּלפול. און אָט דער מעטאָד פון לערנען און חקירה'ן איז בעוואוסט אונטער דעם אַלגעמיינעם נאָמען סכאָלאַסטיק.

אָבער נאָך איידער קאָפּערניק איז געקומען אויף דער וועלט האָבען אָנגעהויבען בלאָזען נייע ווינטעלעך. דאָ און דאָרטען האָבען זיך בעוויזען דענקער, וואָס האָבען געוואָגט צו דענקען זעלבסטשטענדיג נישט מיט אַלץ, וואָס איז אין די ספרים געשטאַנען, זענען זיי געווען מסכים, זיי האָבען געוואָגט אויסצודריקען אייגענע מיינונגען. זיי זענען בעקאַנט אַלס די הומאַניסטען, ווען קאָפּערניק איז אַריין אין דעם קראָקאָווער אוניווערזיטעט איז דאַן אָנגעגאַנגען אַ קאַמף צווישען די סכאָלאַסטיקער און די הומאַניסטען.

דריי יאָהר האָט קאָפּערניק אין יענעם אוניווערזיטעט שטודירט אויף אַ גייסטליכען. און ווען די סכאָלאַסטיקער האָבען געזיגט און די וויכטיגסטע הומאַניסטען זענען פון דעם אוניווערזיטעט פערטריבען געוואָרען, האָט קאָפּערניק דעם אוניווערזיטעט פערלאָזען און איז געקומען צוריק אַהיים קיין טאָרן.

דער צענטער פון הומאַניזם איז דאַן געווען איטאַליען. און אַהין האָט קאָפּערניק'ס פרייער גייסט געשטרעבט, און צוויי יאָהר נאָך דעם, ווי ער איז צוריקגעקומען פון קראָקאָ, און ווען ער איז שוין אַליין געווען 23 יאָהר אַלט, האָט איהם זיין רייכער פעטער געשיקט פון איטאַליען ווייטער צו שטודירען.

צוועלף יאָהר האָט קאָפּערניק פערבראַכט אין פערשידענע שטעט פון איטאַליען, פריהער האָט ער שטודירט טעאָלאָגיע (די לעהרע וועגען רעליגיע), מאַטעמאַטיק, אַסטראָנאָמיע און מעדיצין, און דערנאָך איז ער אַליין געוואָרען פּראָפעסאָר פון מאַטעמאַטיק און אַסטראָנאָמיע.

קאָפּערניק איז אַלט געווען 35 יאָהר, ווען ער האָט פערלאָזען איטאַליען, איז געקומען צוריק קיין פּרייסען און זיך בעזעצט אין פראַוענבורג אויפ'ן באַלטישען ים. ער איז געוואָרען אַ מאָנאַך און אַ דאָקטאָר.

אין דעם זעלביגען יאָהר, ווען ער איז צוריקגעקומען קיין פּרייסען, האָט ער אָנגעהויבען שרייבען זיין ווערק. אין וועלכען ער האָט מאַטעמאַטיש דערוויזען אַז נישט די זון דרעהט זיך אַרום דער ערד, נאָר די ערד דרעהט זיך אַרום דער זון. אָבער פערענדיגט האָט ער זיין ווערק ערשט 24 יאָהר שפּעטער.

דערווייל איז פאָרגעקומען אַזאַ פּאַסירונג: אַ יונגער פּראָפעסאָר פון מאַטעמאַטיק מיט'ן נאָמען רעטיקוס, וועלכער האָט געוואוינט אין נירנבערג, האָט געהערט וועגען קאָפּערניק'ס נייע טעאָריע, האָט ער זיך אַוועקגעלאָזען קיין פּרייסען און איז געקומען צו קאָפּערניקען צו לערנען זיך פון איהם די נייע תורה. קאָפּערניק האָט איהם זעהר פריינדליך אויפגענומען. רעטיקוס איז מיט דער נייער לעהרע בעגייסטערט געוואָרען און אָנגעשריבען וועגען דעם אַן אָפּהאַנדלונג. די אָפּהאַנדלונג פון רעטיקוס'ן איז אויפגענומען געוואָרען זעהר פריינדליך, און ווען קאָפּערניק האָט דערזעהען, ווי אַזוי יענע אָפּהאַנדלונג וועגען זיין נייער טעאָריע איז אויפגענומען געוואָרען, האָט ער בעשלאָסען זיין ווערק אַרויסצוגעבען. אָבער דאָס איז שוין געווען אין יאָהר 1542 ווען קאָפּערניק איז שוין געווען אַלט און קראַנק און זיינע טעג זענען געווען געציילטע, ער איז דאַן אַלט געווען 69 יאָהר.

רעטיקוס איז שוין דאַן געווען צוריק אין נירנבערג. אַ פריינד פון קאָפּערניק'ן האָט דעם מאַנוסקריפּט אַוועקגעשיקט קיין נירנבערג, כדי רעטיקוס זאָל איהם דאָרטען אָפּדרוקען. אָבער רעטיקוס איז דאַן געווען פערנומען און געמוזט פערלאָזען די שטאָט, האָט ער די אויפגאַבע איבערגעגעבען צו זיינעם אַ פריינד מיט'ן נאָמען אָסיאַנדער, אָט דער אָסיאַנדער האָט פלייסיג און מיט איבערגעגעבענקייט גענומען אויף זיך דורכצופיהרען די מיסיע. ער איז אָבער דערביי בעגאַנגען אַ געוואַלדיגען פעהלער.

אָסיאַנדער האָט געלאָזט דרוקען דעם בוך און אַכטונג געגעבען אַז אַלץ זאָל אָנגעהן ווי עס בעדאַרף צו זיין. דער נאָמען פון דעם בוך איז געווען: „דערעוואָליוטאָניבוס", און איז געווען געווידמעט דעם דעמאָלסדיגען פּויפּסט פּאַול דעם דריטען. וואַרשיינליך האָט קאָפּערניק גערעכענט, אַז אַזאַ גרינדליך נייע טעאָריע, וואָס איז אַזוי אין געגענזאַץ צו דער לעהרע פון דער קירך — דאַרף געווידמעט ווערען דער העכסטער פערזענליכקייט אויף דער ערד, ד.ה. דעם פּויפּסט.

אָסיאַנדער האָט אין בוך אַריינגעשטעלט אַ קליינע פאָררעדע, אין וועלכער עס ווערט ערקלערט, אַז די טעאָריע, וואָס ווערט אין דעם בוך אויסגעדריקט, דאַרף אָנגענומען ווערען בלויז אַלס אַן אַסטראָנאָמישע סברא, וואָס איז אויסגעאַרבייט געוואָרען פאַר אַ מעהר בעקוועמען גאַנג פון די מאַטעמאַטישע חשבונות און נישט אַלס אַ דירעקטע בעהויפּטונג פון עקזיסטירענדע פאַקטען. מיט אַנדערע ווערטער הייסט עס, זאָגט דער אויטאָר, אַז ער אַליין אָנערקענט נישט, אַז די ערד דרעהט זיך אַרום דער זון; און אויב ער האָט אָט דעם געדאַנק אין דעם בוך אויסגעדריקט, איז עס בלויז אין פאָרם פון אַן אַסטראָנאָמישער היפּאָטעזע, אָדער סברא, און דערביי האָט אָסיאַנדער זיין אייגענעם נאָמען אונטער אָט דער פאָררעדע נישט אונטערגעשריבען; האָט עס געמאַכט דעם פאַלשען איינדרוק אַז די הקדמה איז דער אויסדרוק פון דעם מחבר.

מען דאַרף דאָ נאָך בעמערקען, אַז דעם אינהאַלט פון אָט דער הקדמה האָט אָסיאַנדער נאָך פריהער פאָרגעשלאָגען; אָבער קאָפּערניק האָט זיך פון דעם קאַטעגאָריש ענטזאַגט, און דאָך האָט אָסיאַנדער די הקדמה אַריינגעשטעלט. און ווען די פריינט פון קאָפּערניק האָבען עס דערנאָך דערזעהען איז שוין געווען צו־שפּעט: די הקדמה איז שוין געווען אַן אָפּגעדרוקטע אין דעם בוך. אַלץ, וואָס זיי האָבען דאַן געקאָנט טון, איז פערעפענטליכען אַזוי ברייט ווי זיי האָבען געקאָנט, אַז די הקדמה איז נישט פון קאָפּערניק'ן און אַז ער איז געווען אויסגעשפּראָכען געגען איהר.

דאָס בוך איז אַרויס פון דרוק אָנהויב יאָהר 1543. די ערשטע קאָפּיע איז אָנגעקומען קיין פראַוענבורג דעם 24־טען מאַי. קאָפּערניקוס איז דאַן געלעגען אויף זיין טויטען־בעט אַרומגערינגעלט פון פריינט, תלמידים, און פערעהרער. ליכט האָבען געברענט, אייליג האָט מען אַריינגעטראָגען די ערשטע קאָפּיע פון דעם בוך. וואָס האָט מיט זיך געשאַפען אַ נייע עפּאָכע אין אונזער ציוויליזאַציע, און מען האָט עס געצייגט דעם פערפאַסער. אָבער זיין פּנים איבער וועלכען דער טויט האָט געשוועבט, האָט גאָרנישט אויסגעדריקט, און מען ווייסט נישט צי ער האָט פערשטאַנען, וואָס דאָ טוט זיך, אָדער נישט.

מען האָט דעם בוך איהם אַריינגעלייגט אין האַנד אַריין, עטליכע שעה שפּעטער איז קאָפּערניק געשטאָרבען, האַלטענדיג זיין רעכטע האַנד אויף זיין בוך וועלכען ער אַליין האָט קיינמאָל נישט געזעהן אין אַ געדרוקטער פאָרם.

אַ יודישע פרומע פרוי

האָט מיט איהר ענערגיע און מיה געשאַפען די גרעסטע בעקעריי אין א"י

מערקווירדיגע געשיכטע פון אַן אָרימער יודישער פאַמיליע, וואָס האָט זיך דערשלאָגען צו אַ גרויס פערמעגען אין ירושלים

געקומען אַ יודישע פאַמיליע פון קאָוונער גובערניע קיין ארץ ישראל. אַ קליינע און אַן אָרימע. דער פאָטער, — אַ איש תמים, יומם ולילה געזעסען על התורה ועל העבודה. אַזוי אין קאָוונער גובערניע, אַזוי אויך אין ארץ ישראל. דער עול פון פרנסה, פון פיהרען די באַלעבאַטישקייט, איז געלעגען אויף דער פרוי. זי איז געווען אַן אשת חיל. זי האָט געהאַנדעלט, געוואַנדעלט, געפיהרט געשעפטען, און ווי עס איז דורכגעקומען מיט פרנסה.

וואָס האָט געטריבען אַזאַ יודישע פאַמיליע פון קאָוונער גובערניע קיין ארץ ישראל?

דער פאָטער איז געקומען צו דעם געדאַנק, און איז בעשטאַנען דורכאויס, אַז דער פּלאַן זאָל ווערען דורכגעפיהרט. איין מאָטיוו קאָנען די קינדער געפינען: — חיבת ציון.

זיין חיבת ציון איז בעשטאַנען בלויז אין דעם ווילען צו דאַווענען ביים כותל מערבי און לערנען תורה אויף דער הייליגער ערד פון ירושלים, איז ער בעשטאַנען דערויף, אַז די משפחה זאָל צעבראָכען ווערען, אָבער ער זאָל זיין ציל דערגרייכען.

מיט אַ גאָר קליינער סומע געלט, כמעט מיט גראָשענס, איז די משפחה אָנגעקומען אין ירושלים.

אַ פּאָר חדשים זענען אַזוי אַריבער. די פּאָר גראָשען האָבען אָנגעהויבען צו טאָגען און קיין סימן פון פרנסה איז אַלץ נישט געווען. האָט זיך די פרוי, די אשת חיל, גענומען צו דער אַרבייט; זי האָט געעפענט אין דער אַלטער שטאָט אַ קליינע באַקאַליי־קראָם, זי האָט דאָרט געהאַט עליליבע הערינג, גראָפּען, ציבעלעס און נאָך אַזעלכע זאַכען, אַלס אַרויסהעלפער אין געשעפט האָט זי אַריינגענומען איהר עלטערען, 16־יאָהריגען זוהן, אליהו, אָבער אַפילו מיט דער הילף פון דעם זוהן, זענען די געשעפטען נישט בעגאַנגען אַזוי גוט. ריכטיגער, — זיי זענען געגאַנגען גאָר שלעכט. און נאָך איבעריכען האָט זי פערלוירען די פּאָר גראָשען, וואָס זי האָט אַריינגעלייגט אין'ם קרעמעל און איז נאָך געוואָרען אַ בעל־חוב דערצו.

די לאַגע איז געוואָרען גאָר שלעכט. עס איז ממש אויף קיין ברויט נישט געווען.

אָבער — נויט ברעכט אייזען. מען האָט געמוזט עפּעס טאָן, אויב מען האָט נישט געוואָלט שטאַרבען פון הונגער. האָט די פרוי אָנגעהויבען באַקען ברויט. ערשטענס — איז שוין פאַרהאַן דאָס שטיקעל ברויט אין שטוב, און צווייטענס, — אויב מען איז מצליח, קאָן מען דערביי פערדינען אויף גראָפּען אויך.

נאָר דאָס באַקען ברויט איז אין יענע יאָהרען געווען אַ שווערע אונטערנעמונג און אַ ריזיקאַלישע אויך. עס איז דאַן געווען, נישט ווי היינט. דאַן האָט יעדע באַלעבאָסטע פערמישט אַפיהעל מעהל און געבאַקען ברויט פאַר דער אייגענער משפחה. די פּאָר בעקער, וואָס האָבען שוין דאַן געאַרבייט, האָבען פערפלייצט דעם מאַרק. האָט די פרוי בערמאַן געקאָנט קאָנקורירען בלויז מיט דער קוואַליטעט פון איהר ברויט. און די קוואַליטעט איז געווען אַ גוטע, די בעסטע, וואָס איז נאָר דעמאָלט געווען.

איז געקומען דער סעזאָן פון טוריסטען, האָט זי געמאַכט גוט. אָבער זי איז ווייטער אָנגעגאַנגען מיט איהר שווערער אַרבייט. זי האָט ענטוויקעלט איהר געשעפט, זי האָט אויסגעבויט אַן אויוען און געמוזט אָפּרייסען איהרע ביידע זיהן פון דער תורה, אַרויסגענומען זיי פון חדר און איינגעשפּאַנט זיי אין דער אַרבייט. דער פאָטער האָט טאַקע בעזערט, וואָס זיינע קינדער וואַקסען אָהן תורה, אָבער ער האָט זיך נישט געקאָנט העלפען.

זי מיט די צוויי קינדער האָבען אַליין געטראָגען די זעקלעך מעהל אויף זייערע פּלייצעס, אַליין געטראָגען דאָס וואַסער, אַליין געמישט און געבאַקען דאָס ברויט, אַליין געהייצט דעם אויוען און אַליין אויך צעטראָגען דאָס פאַרטיגע ברויט צו די קונים, עס איז געווען אַ קאַטאָרזשנע אַרבייט. דער נאָמען פון בערמאַנ'ס ברויט איז געגאַנגען פאַר איהם ווער עס האָט געוואָלט אַ גוט און געשמאַק שטיקעל ברויט, האָט ער געקויפט בערמאַנ'ס.

דאָס געשעפט האָט זיך ביסלעכווייז, לאַנגזאַם אָבער פעסט ענטוויקעלט און אינגיכען האָבען שוין די דריי מענשען אַליין נישט געקאָנט אַרויסגעבען אַזוי פיל ברויט, וויפיל דער מאַרק האָט געפאָדערט. האָט מען אַריינגעשטעלט די ערשטע „מאַשין". די מאַשין איז געווען אַן אַראַבער, וואָס האָט געקנאָטען דאָס ברויט. און שפּעטער האָט מען אַריינגעשטעלט אַ צווייטע צוויי־פיסיגע מאַשין: אַ יודישען יונגען מאַן, וואָס האָט געדרעהט די ראָד און געהייצט דעם אויוען.

דערווייל זענען די געשעפטען פון דער נייער בעקעריי געגאַנגען אַלץ בעסער און בעסער.

דאַן איז ארץ ישראל געווען אונטער'ן טערקישען רעזשים. קיין טראַנספּאָרט־מיטלען זענען כמעט ווי נישט געווען. פיהרען ווייץ אָדער מעהל פון יפו קיין ירושלים איז געווען אַ קאָלאָסאַלע אונטערנעמונג. מ'האָט געדאַרפט פיהרען דאָס מעהל אויף קעמלען, אָט זענען גזלנים בעפאַלען די טראַנספּאָרטען, געהרג'עט די פיהרער פון די קעמלען און אַוועקגעראַבט די סחורה. און די, וואָס האָבען געשיקט אָדער געדאַרפט קריגען די טראַנספּאָרטען זענען רואינירט געוואָרען. אַזאַ זאַך האָט אויך איינמאָל פּאַסירט מיט דער פירמע בערמאַן.

אָבער זיי האָבען דאַן בעשלאָסען, אַז עס איז נישט קיין געשעפט צו פיהרען טראַנספּאָרטען מיט מעהל איבער די נישט זיכערע וועגען פון ארץ־ישראל. האָבען זיי, די מוטער מיט די צוויי זיהן, וועלכע זענען שוין געווען שותפים צום געשעפט, בעשלאָסען צו בויען אַן אייגענע מיהל. זיי האָבען אויסגעשריבען מאַשינען, געדונגען אַן אַלטע בנין ווייט הינטער דער שטאָט און געמאַכט אַ מיהל. און די מיהל איז אַוועק גוט. די אַראַבער פון די אַרומיגע און ווייטע דערפער האָבען געבראַכט זייער תבואה, ווער אויף צו פערקויפען און ווער צו מאָלען. פון ביידע זאַכען האָט מען גוט פערדינט.

עטליכע יאָהר זענען פעראיבער, דער פאָטער איז געשטאָרבען, די מוטער איז געוואָרען עלטער און האָט נישט געקאָנט מעהר אַזוי אַרבייטען, ווי זי האָט געאַרבייט, האָט זי דאָס געשעפט איבערגעגעבען צו איהרע צוויי זיהן — יהושע און אליהו. פון דעמאָלט אָן איז דאָס געשעפט אַוועקגעגאַנגען גאָר גוט. אַזוי גוט, אַז די צוויי ברידער האָבען אָנגעהויבען רייך צו ווערען. מען האָט זיי נאָך פאַר דער מלחמה אָנגעהויבען צו שאַצען אין די שווערע צעהנדליגער טויזענטער פונטען. זיי זענען געוואָרען פון די „גבירים".

אין אָנהויב פון דער מלחמה האָט די טערקישע וואַליוטע אָנגעהויבען קאַטאַסטראָפאַל צו פאַלען, דאָס גאַנצע געלד האָט די טערקישע רעגירונג אַרויסגעפיהרט, און עס איז געבליבען נאָר פּאַפּיר, וואָס האָט קיין גאַראַנטיע נישט געהאַט. די בעפעלקערונג האָט אָנגעהויבען צו הונגערען און דער ייצעקו איז געוואָרען גאָר גרויס.

די פאַמיליע בערמאַן האָט זעהר שטאַרק געליטען פון די מלחמה־פערפאָלגונגען און רעקוויזיציעס זיי וואָלטען געווען אינגאַנצען אונטערגעגאַנגען, ווען נישט דאָס מילכעל אויסער דער שטאָט, וואָס האָט געאַרבייט אָהן אויפהער סיי פאַר מיליטערישע צוועקען, סיי פאַר דער ציווילער בעפעלקערונג. איז געווען גוט, ווען עס איז געווען וואָס צו מאָלען. אָבער אינגיכען האָט זיך אויסגעלאָזט דאָס ביסעל ווייץ, וואָס די אַראַבער האָבען געהאַט, איז די משפחה געבליבען ווי אויף דעם וואַסער. אַלע געשעפטען האָבען זיך אָפּגעשטעלט. די שטאָט איז אויסגעשטאָרבען, — אַ דריטער חורבן.

ארץ ישראל איז דאַן געווען פערצווייפעלט און ערב אונטערגאַנג. און צוזאַמען מיט גאַנץ ארץ ישראל איז אויך געשטאַנען פאַר אונטערגאַנג די משפחה בערמאַן, בלויז איין גליק האָט געטראָפען; די טערקישע הערשאַפט האָט זיך שנעל געענדיגט

און ווען די ענגלענדער זענען אַריינגעקומען, איז געקומען די ישועה אויף יודען. קודם כל האָט זיך אַ קאַווע געטאָן ברויט. האָט דער גאַנצער ישוב אויפגעלעבט און צוזאַמען מיט דעם ישוב אויך די פאַמיליע בערמאַן. די בעקעריי איז צוריק אַריבער אין זייערע הענט און האָט אָנגעהויבען אינטענסיוו צו אַרבייטען.

די לייטענדע אַרבייט אין דער בעקעריי פיהרען אָן די זיהן פון ביידע ברידער. די גאַנצע משפחה איז דאָרט בעשעפטיגט און אַלע האָבען נישט נאָר פרנסה בשפע, נאָר זיי זענען שטאַרק רייך געוואָרען. זיי רעכענען זיך פאַר איינער פון די רייכסטע משפחות אין ארץ ישראל און איהר פערמעגען שאַצט מען אין אַ מיליאָן דאָלאַר מזומן.

ק. באַזילאַנסקי.

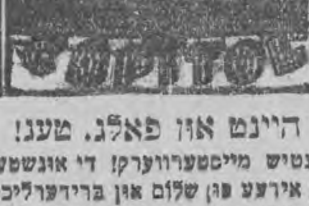

היינט און פאָלג. טעג!

ניגאַנטיש מייסטערווערק! די אונשטערבליכע אידעע פון שלום און ברידערליכקייט אויף דער ערד, ווערט מאָטיש איבערגעגעבען דורכ'ן בערימטען Maurycе ROSTAND א.נאָמען:

דער מענש, וועלכן כ'האָב דערהר'געט

רעזשי E.Lubicz אין די הויפּט־ראָלן:

PHILIPS HOLMESS,
NANCY CARROLL,
LIONEL BARRYMORE

אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג. שבת און זונטאָג — 12 זייגער בייטאָג. פערקלענערטע פּרייזען פון די פּלעצער. הנחה־בילעטען גילטיג אָהן בעגרענצונג. דער זאַל איז שטאַרק בעהייצט.

רעכט און לעבען

יורידישע בייליגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

אין וועלכע פאלען קאן מען נישט אויף געשאנקענע חפצים, אדער געלד מאכען קיין עקזעקוציע?

פיל סוחרים, וועלכע זענען ענדליך געצוואונגען געווען צו ליקווידירען זייערע אונטערנעהמונגען, נישט זייענדיג ביכולת לענגער זיך אפצואגען פון די קרעדיטארען, בעזארגען זיך מיט רעיפענטאלע אקטען און ווילען דערמיט בעווייזען, אז זייערע פרויען האבען בעקומען פון א קרוב א געוויסע סומע געלד אין פארם פון אנ'אונטערשטיצונג, פאר'ן דאזיגען בעקומענעם געלד עפענען זיי זיך פרישע געשעפטען און זענען זיכער, אז אין די נייע ערעפענטע געשעפטען וועט מען שוין נישט טארען צוטרעטען מיט קיין עקזעקוציע פאר די אלטע פערלעגענע חובות.

אזא זיכערקייט נעמט זיך ביי זיי דערפון, וואס, ווי מ'האט זיי אינפארמירט, זאל לויט'ן נייעם קאדעקס פון דער ציווילער פראצעדור נישט טארען געלייגט ווערען קיין ארעסט אויף געשאנקענע חפצים און געלד-סומען.

מוז טאקע פעסטגעשטעלט ווערען, אז די דערמאנטע בעהויפטונג שטיצט זיך אויף א געוויסע מיספערשטענדניש אדער פשוטע אימוויסענהייט, וויל וואהרשיינליך האנדעלט זיך דא אין פונקט 9 ארטיקעל 570 פון נייעם קאדעקס פון דער ציוויל פראצעדור.

די אנגעוויזענע בעשטימונג לויטעט אדער אזוי:

ס'אונטערליגען נישט קיין עקזעקוציע: 1) חפצים, וועלכע זענען גענעבען געווארען דעם בעל-חוב בכדי צו ראטעווען איהם אליין אדער זיין בני-בית פון א צרה צוליב אויסערגעווענליכע אומגליקס-פאלען קראנקהייט אדער טויט, 2) געלד, וואס איז איהם געשאנקען אדער געבארגט געווארען צו דעם אנגעוויזענעם צוועק, כל זמן די זעלבע חפצים אדער געלד-סומען זענען נאך איהם נויטיג צום געגעבענעם צוועק.

פון דעם ציטירטען געזעץ איז אלזא בפירוש צו דרינגען, אז די אומבעריהרליכקייט פון א געשאנקענעם אדער געבארגטען אביעקט (הפץ, געלד) אין פרט פון אנ'עקזעקוציע איז נישט קיין אבסאלוטקייט, זי נעמט נאר ארום געציילטע פאלען: שרפות, פערפלייצונגען אדער אנדערע קאטאסטראפעס, קראנקהייטען און טויט, דאגעגען זענען גענצליך אויסגעשלאסען פון דעם כלל די פרעסיעס פון עקאנאמישען כאראקטער.

איבריגענס איז אפילו אין די קוואליפיצירטע פאלען די אומבעריהרליכקייט פון די געגעבענע אביעקטען אויך נישט קיין אייביגע, נאר זי דויערט בלויז אזוי לאנג, כל זמן די פאלגען פון די אויסגערעכענטע פאלען געפען זיך דעם בעל-חוב נאך צו פיהלען. דעם דאזיגען אומשטאנד מוז טאקע אגב בעווייזען דער בעטרעפענדער בעל-חוב.

מיט'ן מאמענט, ווען די נויטווענדיגקייט אין די בעקומענע אביעקטען איז אריבער הערט אויף צו זיין חל זייער אומבעריהרליכקייט און מ'קאן זיי ממילא דאן סעקוועסטרירען.

אין עהנליכען זין דארף דעסגלייכען אויך אינטערפרעטירט ווערען די בעשטימונג פון פונקט 6 ארטיקעל 572 פון דערמאנטען קאדעקס.

—אינ—

געזעצען, מיט וועלכע יעדער בירגער מוז זיך בעקענען

געלד-פרעטענציעס צום מלוכה-אוצר

אויב א בירגער האט א געלט-פרעטענציע צו א רעגירונגס-אינסטיטוציע, וועלכע געניסט נישט פון אנ'אזויגערופענע פערוואלטונגס-אויטאנאמיע, טאר ער די פרעטענציע נישט ווענדען דירעקט צו דער זעלבער אינסטיטוציע, נאר צום מלוכה-אוצר, דער מקור פון מאטעריעלע פעראנטווארטליכקייט פאר אלע נישט אויסגעטיילטע פון אלגעמיינעם מלוכה-ארגאניזם רעגירונגס-אינסטיטוציעס.

קלאגען אין אזא פאל דארף מען די גענעראל-פראקורעטאריע, וועלכע רעפרעזענטירט די אינטערעסען פון מלוכה-אוצר און נאר אין דעם געריכט, וואו ס'געפינט זיך דאס זיץ-ארט פון דער גענעראל פראקוראטאריע.

דארף מען טאקע דעריבער ווארנען די פערזאנען, וועלכע ס'קומט אויס צו שליסען אפמאכען מיט רעגירונגס אינסטיטוציעס, אז זיי זאלען געדענקען אריינצושטעלען אין אפמאך אומבעדינג א פארבעהאלט וועגען דער קאמפעטענץ פון ארטיגען געריכט צו דעצידירען איבער אלע עווענטועלע סכסוכים אין שייכות מיט'ן געשלאסענעם אפמאך.

די זעלבע כללים גילטען אויך בנוגע געלד-פרעטענציעס צו מלוכה-אונטערנעהמונגען, וועלכע ווערען דעסגלייכען פערטרעטען דורך דער גענעראל-פראקוראטאריע.

שטרענגע שטראפען געגען רעסטאראציע-און באהן-„האזען"

מיר מאכען אויפמערקזאם אויפ'ן ארטיקעל 265 פון שטראף-קאדעקס, וועלכער לויטעט אזוי:

ווער ס'נארט אויס עסען אין אנ'אכסניה, דירה אין א האטעל, מעבלירטע צימערען, דירה און עסען אין א פענסיאנאט ווערט פערמשפט צו א געלד-שטראף אדער א ר ע ס ט א ו י ף א ט ע ר מ י ן ב י ז 1 י א ה ר. אויסנארען אין דעם פאל הייסט נישט בלויז דאן ווען ביים גאסט איז געווען „לופטיג" אין די קעשענעס. נאר אויך דאן, ווען ער האט יא ביי זיך געגוג פסף נאר פרובט זיך ארויסצוגנב'ענען, נישט בעצאהלענדיג.

אזא שטראף דראהט דעסגלייכען אויך פאר פאהרען מיט דער באהן אהן בילעט, ביזאהער האט מען אין אזא פאל צוגעצאהלט בלויז א כפל אין אויסנאהמספאלען האט מען פערפיהרט פראצעסען אין לויט'ן ארטיקעל 139 פון אלטען קאדעקס איז מען פערמשפט געווארען צו א קליינע געלד-שטראף.

כאראקטעריסטיש, אז פאר פאהרען אהן א בילעט מיט'ן טראמוואי דראהט אויך ביז א יאהר ארעסט, ביז איצט איז אין אזעלכע פאלען אנגעווענדען געווארען בלויז א כפל'דיגער צוצאהל.

נאכמעהר די זעלבע סאנקציע ווערט אפילו אויך אנגעווענדען לגבי פערזאנען, וועלכע כאפען זיך אריין אין א טעאטער. קינא אדער אויף אנ'אנדערע עפענטליכע פערוויילונג אהן בילעט.

ווי געזאגט ענדערט נישט דער אומשטאנד צי דער בעשולדיגטער האט ביי זיך געהאט געלד אדער נישט די רעכטליכע סיטואציע.

י. א.

געריכטס-אפצאהלונגען ביי אנ'אופאדלאשטש

פון דער אריינגעטראגענער איז געריכט בקשה וועגען ערקלערען א בעל-חוב אנ'אופאדלאשטש ווערט גענומען פון קרעדיטאר אנ'אפצאהל אין דער הויך פון 50 זלאטעס.

דאגעגען אויב די קרעדיטארען דערלאנגען אנ'אפאזיציע געגען א פסק-דין, אויפ'ן סמך פון וועלכען ס'ווערט געלעגט אנ'אופאדלאשטש, זענען זיי מחויב אפצוצאהלען בלויז 20 זלאטעס.

אזא אפצאל ווערט דעסגלייכען אויך גענומען פון אלע אנקלאגעס, וועלכע ווערען דערלאנגט אין געריכט אין שייכות מיט'ן ערקלערען אדער אויסמיידען אנ'אופאדלאשטש.

אין פאל, ווען א געוועזענער בעל-חוב וויל נאכ'ן פערענדיגען דעם איהם ערקלערטען אופאדלאשטש צוריקבעקומען די סוחרישע עהרע און דערלאנגט וועגען דעם אנ'ענטשפרעכענדע בקשה אין געריכט ווערט פון אזא בקשה גענומען אנ'אפצאהל אין דער הויך פון 200 זלאטעס.

דאס זענען אזוי גערופענע שטענדיגע איינצאהלונגען, וואס שייך די איבעריגע געריכטס-אפצאהלונגען, ווערען זיי אראפגענומען פון דער אלגעמיינער מאסע, וועלכע דארף ווערען צוטיילט צווישען די קרעדיטארען לויט'ן בעשטעטיגטען פלאן.

אויב ס'דערגייט צו אנ'אויסגלייך צווישען בעל-חוב מיט די קרעדיטארען ווערט גענומען א העלפט פון פערהעלטנישמעסיגען אפצאהל און דאס אויך פון דער סומע, וועלכע דארף ווערען אויסגעצאהלט אויפ'ן סמך פון געשלאסענעם אויסגלייך די קאנטראלירטע קרעדיטארען.

פאר דער פראצעדור וועגען אויסמיידען אנ'אופאדלאשטש ווערט גענומען פאלגענדע אפצאהלונגען: אין פאל, ווען ס'ווערט אפגעשאפט דאס אפלייגען פון די צאהלונגען (נאדזור) צוליב שליסען א רעגולאציע-אפמאך, ווערט גענומען א פינפטעל טייל פון בעטרעפענדען פערהעלטנישמעסיגען איינצאהל לויט דער סומע, וויפיל ס'דארף אויסגעצאהלט ווערען די קאנטראלירטע קרעדיטארען אויפ'ן סמך פון בעשטעטיגטען אויסגלייך, ווי באלד א נאדזור ווערט אפגעשאפט צוליב אנדערע סבות שטעלט דאס געריכט פעסט אין יעדען פאל די הויך פון בעטרעפענדען געריכטס-אפצאהל.

דער אפצאהל ווערט אין אזעלכע פאלען גענומען פון בעל חוב.

וואס שייך די אפצאהלונגען ביים שליסען אנ'אויסגלייך צווישען געפאלענעם בעל חוב מיט זיינע קרעדיטארען, דארף בעמערקט ווערען, אז זיי ווערען אויפגענומען פון געפאלענעם בעל חוב ערשט נאכ'ן בעשטעטיגען דעם דאזיגען אבמאך. דאס פערמעגען, ביכער, פאפירען און חפצים פון בעל חוב ווערען איהם ארויסגעגעבען ערשט נאכ'ן אריינטראגען די דערמאנטע געריכטס-אפצאהלונגען.

צום סוף דארף נאך צוגעגעבען ווערען, אז א געפאלענער בעל חוב אין דער תקופה פון א נאדזור איז בעפרייט פון געריכטס-אפצאהלען פאר בקשות און ביילאגעס צו די בקשות.

—לד.

נייע עקזעקוציע-ארדינאציע

שיצט דעם מינימום עקזיסטענץ-מעגליכקייט פון בעל-חוב

איינער פון די גרונד-פרינציפען פון דער פאליטיק פון דער נייער עקזעקוציע ארדינאציע איז אפצוהיטען די אומבעריהרליכקייט פון עקזיסטענץ-מינימום פון א בעל-חוב. דעריבער טאקע זענען געשיצט מצד אנ'עקזעקוציע די נויטיגסטע שטוב-חפצים און ארבייטס-מכשירים און דעסגלייכען אויך א געהעריגער סכום רויה-שטאפען און א געוויסע סומע בארעס-געלד.

אין הסכם מיט דער אנגעוויזענער טענדענץ שטייט אויך די בעשטימונג פון ארטיקעל 575 פ. 8 פון נייעם קאדעקס פון דער ציווילער פראצעדור, אז אויף שכירות ביז הונדערט זלאטעס א חודש טאר קיין עקזעקוציע נישט געמאכט ווערען. "דערמיט ווערט אלזא ערקלערט א פאקטישער מאראטאריום פאר די חובות פון כמעט דער גאנצער פארלויפיג נאך בעשעפטיגטער ארבייטערשאפט און נידעריג בעצאהלטע אנגעשטעלטע. פון די אויסגערעכענטע שיכטען הייסט עס וועט מען מעהר קיין חובות נישט קענען אויפמאהנען.

אויף דעם דערמאהנטען אימשטאנד האבען מיר די ערשטע אויפמערקזאם געמאכט די פעראינטערעסירטע עפענטליכקייט (זעה: „רעכט און לעבען" פון 22 דעצעמבער פ. י.) און אונזער בעמערקונג האט טאקע ארויסגערופען א פערשטענדליכע קאנסטערנאציע קודם כל צווישען די אזוי גערופענע אפצעגער און אויף ראטעס-פערקויפער.

(ווייטער זעה 9-טע זייט)

מ'פערפיהרט שויז אויך גאסען-פרויען

א באלוטער שוסטער, א טאטע פון 3 דערוואקסענע קינדער, שדכענט זיך צו גאסען-פרויען, אין זיי מקדש, נארט פון זיי אויס די אנגעזאמעלטע קניפלעך און ווערט באלד דערנאר א האז

(אינטערעסאנטער פראצעס אין היגען שטעטישען געריכט)

דער איינציגער אידעאל פון יעדער יודישער גאסען-פרוי צלענפאלס אין די שפעטערדיגע יאהרען פון איהר „טעטיגקייט", ווען זי הויבט זיך שוין אן אויסצוניכטערען פון שיכור'ן שדים-טאנץ, אין אנצוזאמלען וואס מעהר געלד, ארויסצורייסען זיך פון דער שמוציגער זומפ, חתונה צו האבען און אנצוהויבען צו פיהרען א ווייטיש לעבען.

די דערמאנטע שטרעבונגען פון די יודישע גאסען-פרויען זענען א פנים אויסגעצייכענט בעקאנט דעם באלוטער שוסטער דוד'ל טערעק און ער בעמיהט זיך טאקע אויף א גאר פראקטישען אופן זיי אויסצונוצען. נישט קוקענדיג דערויף, וואס ער איז שוין א מאן פון א ווייב און א טאטע פון דריי דערוואקסענע קינדער, קוים דערשנאפט ער נאר אין ערגיץ א „נקבה" מיט א קניפעל, וואס האט חשק צו „באסטירען" הויבט ער זיך אן צו איהר צו פוצען, שטעלט זיך פאר א קליינשטעטלדיגען אייגזאמען צלטערען קאוואליר, גיט אן א לינקען שמו, ערקלערט זיך איהר אין ברענענדיגער ליבע, שווערט איהר צו אייביגע טריישאפט, זאגט איהר צו גאלדענע גליקען און פיהרט זי צום סוף אוועק צו עפעס א בעקאנט יודעל, וועלכער גיט זיי פאר א פאר גילדען חופה וקדושין.

אז די „נקבה" בעקומט אין בייטעל אריין די כתיבה, הויבט זי ערשט אן צו גלויבען אין דער ערנסטקייט פון עסק, זי בעטראכט שוין נישט מעהר דעם טאכשיט פאר קיין פרייער, פאר קיין יאלד, נאר ווי איהר אייגענעם כשר'ן מאן. ציהט זי דאן טאקע ארויס פון זאק דאס פעטע קניפעל און שטעקט עס איהם גלייך אן. דוד'ל טערעק כאפט עס צו, ווי א געבראטענס און מאכט באלד דערנאך פליטה, בכדי זיך אויסצוזוכען א פרישען קרבן.

מיט אזא פיק, ארבייט ער שוין אין משך א לענגערע צייט און ס'איז שווער צו זאגען, וויפיל גאסען-פרויען ער האט שוין אזוי בעארבייט. נישט אלע בעשווינדעלטע גאסען-פרויען מאכען דאך יעלות, דער רוב פון זיי שעהמען זיך ארויסצוגעבען, אז א „וויטשטאק" זאל זיי האבען בעקאטערט, זעלטען ווער פון דער ספערע וועט זיך וואגען זייערס אנ'עולה אוועקצוטראגען צום גרינעם טיש.

פונדעסטוועגען האבען זיך יא געפונען צוויי געליטענע נקבות, וועלכע האבען זיך גראד נישט גערעכענט מיט קיין שום סענטימענטען און האבען דעם יאלד טאקע יא „פערשיט".

מיט איינציגע טעג צוריק איז דוד'ל טערעק געצוואונגען געווען זיך צו שטעלען פאר'ן שטאטישען געריכט און אפצוגעבען א גענויען דין-וחשבון פון זיינע מעשים טובים. דאס געריכט האט אין זיין צושדכענען זיך און אין מקדש זיין די גאסען-פרויען איינגעפונען א פשוט שפיצעל אויסצוגענארען פון זיי די אפגעשפארטע קניפלעך און דעריבער איהם פערמשפט פאר בעגיין אזא אפערע צו תפיסה אויף א טערמין פון 6 חדשים.

דער ענין וועגען געבען חופה-וקידושין איז דאס מאל נישט בעטראכט געווארען.

ארגוס.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 16 כ שבט תרצ"ג

פעברואר

זון-אויפגאנג 7.03
זון-אונטערגאנג 4.37

צוגאב-פאבאר

היינט, דאנערשטאג, דארפען זיך שטע-לען פאר דער קאמיסיע פ.ק.או. לאדז 2 די פאבא-ראווע פון יאהרגאנג 1911 און עלטערע וועלכע וואוינען אויף די שטחים פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאט, וועלכע האבען בעקומען באמענטליכע אויפרופען פון דער לאדזער שטעטישער סטאראסטווע.

פון קהלה

די רעווידיר-קאמיסיע ביי דער יודישער קהלה האט אדורכגעפיהרט די יעהרליכע רעוויזיע פון די קהלה-ביכער און קהלה-בילאנס.

לעבענס - פערזיכערונג אויף גינסטיגע בעדינגונגען

נישט אלע ווייסען, אז פ.ק.א. ערטיילט לעבענס אסעקוראציעס אהן מעדיצינישער אונטערזוכונג און אז אין פאל פון טויט פון פערזיכערטען, וואס איז פעראורזאכט דורך אנ'אומגליקספאל (איבער-געפאהרען, שריפה א. ד. גל.), בעקומט די משפחה א דאפעלטע אסעקוראציע-סומע. אנמעלדונגען וועגען לעבענס-פערזיכערונגען דורך פ.ק.א. נעהמען אן אלע פאסט-אמטען.

נייע האנדעלס-ריכטער

(א) דעם 1. מערץ לויפט אפ דער טערמין פון קאדענץ פון די 14 האנדעלס-ריכטער ביים היגען קרייז-געריכט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, האט זיך דאס קרייז-געריכט געווענדעט צו דער האנדעלס-קאמער וועגען צושטעלען קאנדידאטען אויף נייע האנדעלס-ריכטער.

פון הונגער

(א) אויפ'ן גרינעם מארק איז געפאלען אין חלשות פון הונגער דער 54-יעהריגער ארבייטס-לאזער יאן קאלושעק. נאכדעם ווי מען האט איהם דערמינטערט האט מען איהם אפגעפיהרט אין שטאטישען זאמעל-פונקט.

פון ד"האנדעלס-געריכט

פירמע „באכוס" נישט אפגעשטעלט די צאהלונגען

די פירמע „י. ראזענטאל" (פיעטריק. 156) האט בשעתו רעגולירט אויף 60 פראצענט, אויסצו-צאהלען אין ראטעס. היות ווי די פירמע האט די ראטעס נישט געצאהלט צום טערמין, האט דאס געריכט דער פירמע פערעפענטליכט אנ'אופאד-לאשטש, אזוי ארום וועט די רעגולאציע נישט קע-נען אדורכגעפיהרט ווערען.

די ביטע פון איינעם פון די קרעדיטארען שוין מבטל צו מאכען דעם רעגולאציע-אפמאך איז אפגעלעגט געווארען.

* * *

יוזעף בירנבוים (נארוטאוויטשא 76) האט בשעתו גאראנטירט פאר ישראל בער בירנבוים מיט א היפאטעק-פערזיכערונג.

איצט האט יוזעף בירנבוים זיך געווענדעט צום געריכט מיט א ביטע צו שטרייכען פון היפא-טעק-רעגיסטער די גאראנטיע, מחמת ישראל בער בירנבוים האט שוין רעגולירט.

דאס געריכט האט בעשלאסען די פערזיכע-רונג אויסצושטרייכען פון דער היפאטעק-רשימה.

* * *

די ביטע פון דער גנפאלענער פירמע עד-מונד וואשילעווסקי, צוריקצוציהען דעם טערמין פון פערעפענטליכען דעם אופאדלאשטש אויפ'ן 23-טען מאי 1932, איז פון געריכט בעשטעטיגט געווארען.

* * *

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, האט די פירמע „יוליוש ראזנער'ס יורשים" (פיעטריק. 98) רעגולירט מיט די קרעדיטארען, לויט וועלכע די פירמע פערפליכטעט זיך אויסצוצאהלען די רעגו-לאציע-סומע אין פאלגענדע ראטעס: די ערשטע ראטע אין 6 חדשים, די צווייטע נאך 12 חדשים, די דריטע נאך 18 חדשים און די 4-טע נאך 24 חדשים. אלע ראטעס צו 10 פראצענט.

* * *

דאס האנדעלס-געריכט האט בעטראכט דעם אופאדלאשטש פון דער פירמע „אלבין", ווילן און בראנפען-האנדעל און פון דער פירמע „באכוס". די לעצטע האט אפגעגעבען אנ'אפאזיציע געגען דעם אופאדלאשטש אויפווייזנדיג, אז זי האט נישט אפ-געשטעלט די צאהלונגען און האט נישט געהאט קיין שום געמיינזאמעס מיט דער פירמע „אלבין".

די עדות, וואס זענען ארויסגערופען געווא-רען האבען פעסטגעשטעלט, אז „באכוס" האט נישט קיין שום שייכות צו דער פירמע „אלבין" און דע-ריבער האט דאס געריכט דעם אופאדלאשטש ליק-ווידירט.

גלייכצייטיג האט דאס געריכט בעשטימט אלס סינדיק פון דעם אופאדלאשטש פון דער פירמע „אלבין" דעם אדוו. געלאדע.

FABRYKA WÓDEK i LIKIERóW

„BACHUS" PIOTRKOWSKA 80

מאכט בעקאנט, אז פאר לעדען וועקסעל פון אייגענער אויסשטעלונג אונטער'ן פירמע'ס שטעמפעל, וועלכע זענען אין פערקעהר ביז'ן היינטיגען טאג צאהלט די פירמע אויס 300 פראצענט.

ערב דאס איבערנעהמען די יודישע שחיטה דורך דער קהלה

א פעראָרדנונג פון דער סטאראָסטווע

די קהלה-פערוואלטונג האט בעקומען א פער-ארדנונג, וועלכע איז ארויסגעגעבען געווארען דורך דער סטאראסטווע, אז פון היינט אן וועט דאס געלד פאר דער יודישער שחיטה נישט קענען גע-נומען ווערען דירעקט דורך די יודישע שוחטים ווי ביז איצט, נאר דאס געלד וועט נעהמען די קאסע פון די שטאדטישע שעכט-הייזער און וועט עס איבערווייזען דער יודישער קהלה. די קהלה וועט ערשט דאס געלד צוטיילען צווישען די שוחטים. דער דאזיגער צושטאנד זאל אזוי לאנג דויערען ביז די קהלה וועט איבערנעהמען אינגאנ-צען די שחיטה. צוליב דעם קורצען טערמין, וואס די סטאראסטווע האט געגעבען, איז היינט א דע-לעגאציע פון דער קהלה, וואס איז בעשטאנען פון גענעראל-סעקרעטאר פון ראבינאט הרב טרייסטמאן, סעקרעטאר נאדעל און ה' שפער אוועק צום ווע-טערינאר-אינספעקטאר וועגען ארומרעדען די טעכ-נישע זייט פון איבערנעהמען די קאסע. דארט האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דער וועטערינאר-אינספעק-טאר האט נאך נישט ערהאלטען א פעראָרדנונג פון סטאראסטווע און דאס איבערנעהמען די קאסע פון דער שחיטה וועט דעריבער ערשט קענען פארקו-מען אין עטליכע טעג ארום.

צוויי חדשים ארעסט פאר בעליידיגן א סעקוועסטראטאר

(2) צו זישע קארנטייער, פשענדזעלניאנא 36 איז דעם 10 נאוועמבער פ.י. אריינגעקומען א סעק-וועסטראטאר איינמאהנען א פערלעגענעם שטייער.

די פרוי קארנטייער האט דעם סעקוועסטרא-טאר ערקלעהרט, אז זי האט גראד נישט קיין געלד און האט צוגעזאגט צו קומען אויף צומארגענס אין שטייער - אמט און דארט בעצאהלען. דער סעק-וועסטראטאר איז דערויף נישט איינגעגאנגען און האט דער פרוי געגעבען צייט 2 שעה אויף שא-פען די געהעריגע סומע און אין געגענפאל וועט ער סעקוועסטרירען דאס מעבעל.

אין צוויי שעה ארום איז טאקע דער סעק-וועסטראטאר געקומען, קיין געלד האט ער נישט בעקומען. צוליב דעם האט ער גערופען א פאלי-ציאנט און א טרעגער, וועלכע האבען גענומען ארויסטראגען פון שטוב דאס מעבעל.

די פרוי קארנטייער איז געווארען אויפגע-רעגט און האט גענידעלט דעם סעקוועסטראטאר.

נעכטען איז פרוי קארנטייער, פאר'ן זידלען דעם סעקוועסטראטאר, געשטאנען פאר'ן געריכט.

די בעשולדיגטע האט זיך נישט אנערקענט פאר שולדיג. זי האט גע'טענה'ט, אז דער סעק-וועסטראטאר האט ארויסגעטראגען פון שטוב א ניי-מאשין, וואס איז איר נויטיג צו דער ארבייט אויף צו דערהאלטען איהר עקזיסטענץ.

דאס געריכט האט דער פרוי קארנטייער פער'משפט אויף צוויי חדשים ארעסט און אפצו-לעגען דאס אויספיהרען דעם אורטייל אויף דריי יאהר.

—):ס:(—

דער רעיענט יאזשעמבסקי לעבט

(א) ווי בעוואוסט האט זיך פהערגעכטע, געשאסען אין זיין אייגענער וואוינונג דער רעיענט סטעפאן יאזשעמבסקי, וועלכען מען האט אין א זעהר שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

ווי מען גיט איבער, געפינט זיך נאך דער זעלבסטמערדער אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד. די דאקטוירים זעהן נישט איין מען זאל איהם קאנען איינהאלטען ביים לעבען.

די אויספארשונג וועגען דער סבה פון זעלבסטמארד קאן דעריבער נישט געפיהרט ווערען ווייטער, און עס בלייבט איינגעהילט אין א סוד.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר
אוירען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)
טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעמט אויך אן אין לעכשניצע זגערזשער 17 פון 11—2
אין כעלבלפון 8—9 פריה.

א קרבן פון דער „מכבי'אדע"...

דער „געלער דאָדעק" האט איז זאַקאפּאַנע געלעבט ווי „גאט אין אדעס", און אַנטלאפען מיט אַ וויענער שיקסע

סענסאציאָנעלע געשיכטע מיט א לאָדזער „האָניג-פויגעל"

דער „געלער דאדעק" איז אויפ'ן לאָדזער „דעפּטאַק" אַ בעקאַנטע פיגור. ער איז אַ שטאַנד-גאַסט פון „גראַנד-קאַפע" און אין דער „עספּלענאַדע" די לאָדזער יונגע ווייבלעך און „פּאַניענקעס" קענען דעם „געלען דאדעק" ווי אַ ביזען שילינגער.

אַמאָל האָט דער „געלער דאַדעק" זיך פערנט בענט צו דער „זלאָטאַ מלאָדזשעזש", וואו אַ קאַבאַ-רעט, וואו אַנ'עפענטליך לאָקאַל, איז געווען דער „געלער דאדעק", ער איז אייביג געווען מעהר שכור ווי ניכטער. גאַנצע נעכט האָט ער זיך אַרומ-געשלעפּט איבער די גאַסען, און געשלאָפען איז ער ביז מיטאָג.

איצט איז שוין דער „געלער דאדעק" נישט דער אייגענער, אין דער מיט פון זיין געלען קאָפּ, האָט זיך אויסגעריבען אַ רונדיגע ליסינע ווי די לבנה האַלב חודש... פאַלדען האָבען זיך צעלעגט אויפ'ן פּנים — נישט דערזעלבער געלער דאדעק פון אַמאָל.

וואָס איז געשעהען מיט'ן „געלען דאדעק"?

— ער האָט חתונה געהאַט? ער האָט דערטאַפּט א רייכע אלמנה, האָט זיך אַריינגעצויגען אין איהר עלעגאַנטער וואוינונג, אויף אַל. 1-טער מאַי, און דער סוף איז געווען, אַז דער לעבעיונג האָט באַין-ביירה געשטעלט א חופּה און חתונה געהאַט מיט דער אַלמנה.

אַזוי ווי די פרוי האָט געוואוסט פון איהר תכשיט'ס פערגאנגענהייט, האָט זי איהם געהיטען אויף שריט און טריט. זי האָט איבערגעריסען מיט איהרע „קאָלעזשאַנקעס", האָט אָפּגעזאָגט די יונגע דינסט, און צוגענומען אַנ'אַלטע גויע. זענען זיי געגאנגען אויף א „פייוו-אָ-קלאָק", אָדער אויף אַ ראוט, האָט זי פון איהם קיין אויג נישט אַראָפּגע-לאָזט, און האָט זי בעמערקט, אַז ער „פערגאַפּט" זיך אויף עפּעס א „שטיקעל סחורה", האָט זי איהם אַ צ'פּ געטון פאַר'ן ערמעל — „דאַדקו"!..

ווי ס'ווייזט אָבער אויס, איז דער אַלמנה נישט אויסגעלעגט געווען לאַנג זיך צו פרעהען מיט איהר זיווג — דאדעק איז מיט א קורצער צייט צוריק פער-שווּנדען געוואָרען, און שולדיג דערין איז... די מכביאַדע!..

דאדעק איז געווען א פערברענטער ספּאָרט-ליבהאָבער. ער האָט נישט אַרויסגעלאָזט קיין איין מעטש. אַ בעזוכער פון אַלע ספּאָרט-אימפּרעזעס, איז נישט איינמאָל האָט ער זיין ווייבעל געגעבען א לעקציע באָקס...

פאַר דער מכביאַדע, האָט דאדעק בעשלאָסען צו פאָהרען קיין זאַקאָפּאַנע. די פרוי האָט נישט גע-האָט דאַגעגען, פערקעהרט: זי האָט איהם נאָך צו-גערעדט. אין אָנפאַנג, האָט זי געהאַט חשק מיטצו-פאָהרען. דאדעק האָט זי אָבער אָפּגערעדט: — צי וואָס טויג דיר דאָס? אויף דער מכביאַדע פאָהרען נאָר ספּאָרטלער, יהשנית, וועט דאָרט זיין א געדראַנג

— צו וואָס טויג דיר דאָס?

הקיצור, דאדעק איז אַליין געפאָהרען. ער האָט אָנגעטון דעם ספּאָרט-אַנצוג מיט די קורצע ספּאָרטאָ-ווע הויזען. אָפּגעזעגנט זיך מיט דער פרוי און אוועק.

אַז דאדעק איז געקומען קיין זאַקאָפּאַנע, האָט ער דערזעהען זיינע אַלטע „קאָלעזשאַנקעס", פון לאָדזער „דעפּטאַק" און פון דער „עספּלענאַדע", האָט ער פערגעסען אין זיין „איבערגעשטאַנענע" יודענע אין לאָדז, און האָט זיך אַ נעם-געטון צו די כלים.

ווי נאָר דאדעק איז אַרויס פון דער שטוב, האָט די פרוי חרטה געהאַט אויפ'ן גאַנצען עסק; צו וואָס האָט זי עס געדאַרפט. קען זי דען נישט איהר האָניג-פויגעל, ווער ווייסט, וואָס אַזאַ „בחור" קען זיך איבער-טערוקען?

און ווי ס'האָט זיך שפּעטער אַרויסגעשטעלט, איז איהר שרעק געווען א בעגרינדעטע:

נאָכ'ן פערענדיגען די מכביאַדע, האָט די פרוי מיט אומגעדולד דערוואַרט דאָס אָנקומען פון איהר דאדעק. זי האָט איבערגעוואַרט מאָנטאָג, דינסטאָג, ס'איז שוין מיטוואָך, די מכביאַדע איז שוין לאַנג געענדיגט ידאָרעך אינגנו — נישטאָ דאדעק!..

לעזענדיג אין „נייעם פאָלקסבלאַט" אַ ידיעה פון זאַקאָפּאַנע, אַז אויף די טאַטרען-בערג האָט זיך אַפּגעריסען א שניי-לאַווינע, און אַז ס'זענען אוועקגעקומען דריי יונגעלייט, האָט איהר א זעץ-געטון אין האַרצען — נאָר ווייסט, צי איהר דאדעק איז נישט אַמאָל געקראַכען אויף די טאַטרען-בערג, און ווער ווייסט מיט וועמען ער איז געקראַכען!..

זי האָט נישט לאַנג געטראַכט, איז אוועק צו דער באַהן און אַוועק קיין זאַקאָפּאַנע.

קומענדיג קיין זאַקאָפּאַנע, האָט זי זיך גע-נומען נאָכפרעגען, אָבער קיינער האָט פון איהם נישט געוואוסט. נאָך לאַנגע זוכענישען, האָט זי זיך ענדליך דערפרעגט. זי האָט זיך דערוואוסט, אַז איהר דאדעק האָט בעת דער מכביאַדע געוואוינט פּריוואַט ביי א גוראַל. זי איז גלייך אַהין, און דאָ האָט זי זיך דערוואוסט דעם שרעקליכען סוד:

— דאָ ביי אייך האָט געוואוינט דער און דער? האָט די פרוי געפרעגט דעם גוראַל.

— יאָ, האָט דער גוראַל קאַטעגאָריש געענט-פערט — ער האָט דאָ געוואוינט מיט זיין פרוי.

— מיט דער פרוי?... און די פרוי געוואָרען בלייך ווי די וואַנד. זי האָט מעהר נישט גע-קענט קיין וואָרט אַרויסרעדען. און אַז זי האָט זיך בערוהיגט, האָט דער גוראַל איהר דערצעהלט, אַז דער „יודי פּאַן" האָט ביי איהם געוואוינט צוזאַמען מיט זיין „בלאָנדינקע" דריי מעת-לעת, און דאַן זענען זיי ביידע אַהיימגעפאָהרען צו דער פרוי'ס עלטערען קיין וויען.

גאַנצע צוויי טעג, האָט זיך די אומגליקליכע אַרומגעשלעפּט איבער די זאַקאָפּאַנער גאַסען און אין די נאַכט-לאָקאַלען. אומזיסט האָט זי איהם געזוכט — דאדעק איז פערשוואונדען!

אַ צובראָכענע, פול מיט יאוש, איז זי די טעג צוריקגעקומען קיין לאָדז, און דאָ האָט זי זיך דער-וואוסט נאָך עפּעס שרעקליכעס: פון טישקעסטעל איז צוזאַמען מיט דאדעק'ן פערשוואונדען געוואָ-רען איהרע צוויי בריליאַנטענע רינגעלעך און עט-ליכע הונדערט דאָלאַר.

די אָפּגענאַרטע און פערשעהמטע איז נעכ-טען אַרויסגעפאָהרען קיין וויען זוכען איהר פער-שווּנדענעם „ספּאָרטלער".

אב.

קאנפליקט צוליב לוין-רעדוקציעס

אין די טעקסטיל-דרוקערייען

לעצטענס איז אויסגעבראכן א קאנפליקט צווישן די בעזיצער פון די טעקסטיל-דרוקערייען און זייערע ארבייטער, צוליב דעם, וואס די ארבייטער זענען נישט מסכים אויף רעדוצירן דעם ארבייטס-לוין.

די דרוקעריי-בעזיצער, נישט קענענדיג רעדוצירן דעם ארבייטסלוין האבן געקינדיגט די ארבייטער אויף צוויי וואכן.

מארגען קומט פאר א פערזאמלונג פון די ארבייטער, וועלכע זענען גרייט צו פארשטרייקען.

ביי קרושע און ענדער

די פירמע „קרושע און ענדער" אין פאביאניץ האט צהערנעכטען רעדוצירט דעם לוין פון די ארבייטער אויף 15 פראצענט.

די זעלבע פירמע האט אויך געקינדיגט אלע מייסטערס.

ביי די טעקסטיל-ארבייטער

(א) אין די טעקסטיל - ארבייטער - קרייזן ווערט ווייטער געפיהרט די אקציע צו ווירקן אויף די טעקסטיל-אינדוסטריעלער וועגן שליסן אן אלגעמיינעם אפמאך בנוגע די ארבייטס-בעדינגונגען.

ווי מען גיט איבער וועט היינט פארקומען א קאנפערענץ אין טעקסטיל-אינדוסטריעלן-פערבאנד וועגן געבען א תשובה אויף דעם פארשלאג פון די פראפעסיאנעלע ארבייטער-פעראיינען.

פון דער דאזיגער תשובה איז אפהענגיג די ווייטערדיגע אקציע פון די טעקסטיל-ארבייטער.

קהלה-פראטעסט געגען שטאטישען בודזשעט

דער מאגיסטראט האט ארויסגעלעגט פאר דער עפענטליכקייט דעם שטאטישען בודזשעט אויפן יאהר 1933-34. ביי דער דאזיגער געלעגענהייט האט די יודישע קהלה צוגעלעגט צום בודזשעט א פראטעסט צוליב דעם, וואס אין בודזשעט געפינען זיך נישט קיין סומען אויף צו-ריקצוקערען דער יודישער קהלה פאר אויסהאלטען אונטערגעווארפענע קינדער און פאר אויס-האלטען דאס יודישע משוגעים-הויז אויף ווסאלא גאס.

די קהלה-פערוואלטונג געהט ארויס פונם שטאנדפונקט, אז די דערמאהנטע אויסגאבען דארף טראגען דער מאגיסטראט פונקט אזוי גוט ווי דער מאגיסטראט צאהלט פאר קריסטליכע קינדער און קריסטליכע משוגעים. די קהלה פערטרעט נאר אין דער הינזיכט דעם מאגיסטראט.

אויב דער שטאט-ראט וועט דעם דאזיגען פראטעסט נישט בעריקזיכטיגען וועט זי, נאכדעם ווי דער שטאט-ראט וועט אננעהמען דעם בודזשעט, איבערגעשיקט ווערען צוזאמען מיטן בודזשעט צו דער וואיעוואודזטווע, וועלכע וועט אננעהמען א שטעלונג אין דער דאזיגער פראגע.

גרויסע זאמעל-אקציע לטובת „מרפא"

וואס פרוי אסתר בענדער דערצעהלט וועגן דעם סאנאטאריום אין אטוואצק

ווי בעוואוסט, איז ביי דער קהלה געשאפען געווארען א הילף-קאמיטעט פאר דעם סאנאטאריום „מרפא" אין אטוואצק.

דער קאמיטעט האט אויף דער ערשטער זיצונג בעשלאסען אדורכצופיהרען אין לאדז א ווייס-צייג-זאמלונג.

כדי זיך אויפ'ן ארט צו בעקענען מיט דער לאגע פון „מרפא", האט דער קאמיטעט דעלעגירט קיין אטוואצק די בעקאנטע כלל-טוערין אסתר בענ-דער, וועלכע איז נאך א 10-טאגיגען אבסערווירען די טעטיגקייט נעכטען צוריקגעקומען קיין לאדז.

פרוי בענדער האט פאר אונזער מיטארבייטער אויסגעדריקט איהר בעגייסטערונג פון דעם אלעם וואס זי האט געזעהן.

אין „מרפא" געפונען זיך איצט 70 לונגען-ליידענדע, וועלכע געניסען פון א זארגפעלטיגע אויפזיכט פון דער סאנאטאריום-לייטונג.

דער רוב קראנקע פיהלען זיך גוט און מונ-טער. זי האט גערעדט מיט פיל לאדזער קראנקע ביי וועלכע ס'איז זיי צוגעקומען צו 10 קילא אויף דער וואג אין איין חודש צייט.

ליידער איז נישטא קיין ארט פאר די הונ-דערטער קראנקע, וואס ווענדען זיך אהין נאך הילף צוליב וואס ס'ווערט איצט אויסגעפערטיגט א נייער פאוויליאן, וו. לכער וועט האבען פלאץ אויף נאך 80 קראנקע.

דער סאנאטאריום געפינט זיך אויף א געזונ-דען וואלדיגען באדען און מאכט זעהר א גוטען איינדרוק.

די אקציע לטובת „מרפא" ווערט אויך גע-פיהרט אין ווארשא, וואו ס'ווערט אויך געפיהרט א ברייטע געלד זאמלונג. אין לאדז ווערט די זאמעל-אקציע געפיהרט אין נאטור.

פרוי בענדער דערמאנט ביי געלעגענהייט דעם פרעזעס פון „מרפא", ה' קאווארטאווסקי, וועל-כער איז אינגאנצען איבערגעגעבען די אינסטי-טוציע.

מיט'ן צוריקקומען פון פרוי בענדער, טרעט דער קאמיטעט צו צו א ברייטע זאמעל-אקציע אין אונזער שטאדט.

ס'איז צו האפען, אז דאס יודישע לאדז וועט די דאזיגע אקציע ווארים אונטערשטיצן.

יודיש פילהארמאניע טעאטער
נארוטאוויטשא 20

נאר 3 פארשטעלונגען
פון דער פרעהליכע, זינגענדיגע, צאפלדיגע, שפרינגענדיגע, טאנצענדיגע
רעגינא צוקער
צוזאמען מיט דעם ספעציעל צוגעפאסטען אפערעטען-אנסאמבל:
בערטא זאסלאווסקא, מאניא מאניפלא, לעאן געטליכערמאן, הערש באל-בירסקי, א. אייזענבערג, דוד האמבורגער, וואלף נייהויז. ק. צימבאליסט

פרייטאג און שבת, 9 אוונט — לאכט! זינגט! טאנצט!
פרעמיערע!
אוי, מאמא!
איז דאס א מיידל!
נישט קיין צרות,
נישט קיין זאר גן,
פערברענגט די נאכט,
און גערענקט דאס מארגן,

אין 3 אקטען פון מ. ווקס. מוזיק: פ. סאנדלער. רעזשי: ק. צימבאליסט.
20 נומערן שעהנע געזאנג, מעלאדישע מוזיק, אמעריקאנער טענץ.
מיט'ן כאר. ארקעסטער פיהרט או לעאן זעלמאן.

שבת, 4 ביי טאג צו יעדען בילעט פארטער 1 קינד פריי
רעגינא צוקער'ס גרעסטע סוקצעס-אפערעטע אין 4 אקטען
ציפקע פייער
בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער „פילהארמאניע".

אוונט-פרייזען: פון 70 גר. ביז 2.50 זל.
מיטאג-פרייזען: פון 49 גר. ביז 1.50 זל.

מ'בויט הייזער אהן ערלויבנישען פון מאגיסטראט

קאנפערענץ אין דער וואיעוואודזטווע וועגען אננעמען מיטלען

(א) אין זאל פון שטאט-ראט איז נעכטען פארגעקומען א זיצונג פון דער קאמיסיע פאר אל-געמיינע ענינים. צווישען אנד. איז בעטראכט גע-ווארען די פראגע וועגען דעם הפקרות ביים בויען הייזער אהן דערלויבענישען אין דער צייט, ווען בוי-ערלויבענישען ווערען איצט אין מאגיסטראט ערלעדיגט אין משך פון 2 ביז 3 וואכען.

ס'איז בעשלאסען געווארען צוזאמענצורופען א קאנפערענץ אין דער וואיעוואודזטווע, כדי אנצו-נעהמען מיטלען געגען דעם בויען הייזער אהן ערלויבענישען פון מאגיסטראט.

מאן, ווייב, „קאכאנקע" און א וועקסעל

א פראצעס אין לאדזער קרייז-געריכט

זאפיא קורזאנאווסקא פון (כלאדנא 24) איז קראנק געווארען און מען האט זי גענומען אין שפיטאל אריין. איהר מאן, פראנציסעק, זייענדיג א „שטרויענער אלמן" האט פעפיהרט א בעקאנט-שאפט מיט א געוויסע העלענא באנאשאק, 30 יאהר אלט.

ווען פרוי קורזאנאווסקא איז אהיימגעקומען פון שפיטאל און האט זיך דערוויסט וועגען מאנס „קאכאנקע" האט זי געמאכט א אינטערווענציע.

מיט א צייט שפעטער איז די פרוי באנאשאק געקומען אין קורזאנאווסקיס וואוינונג, איינקאסי-רען א וועקסעל אויף 30 זל., וואס פראנציסעק קורזאנאווסקי האט ביי איהר געבארגט. די פרוי קורזאנאווסקא האט דאן ארויסגעריסען ביי דער פרוי באנאשאק דעם וועקסעל.

נעכטען איז די פרוי זאפיא קורזאנאווסקא געשטאנען פארן לאדזער קרייז-געריכט און איז פער'משפט געווארען אויף דריי וואכען ארעסט.

גרויסע באנקראטען אין דער זייד-בראנזשע

(אג) דער זומער-סעזאן אין דער זייד-בראנזשע האט זיך נאך נישט אנגעהויבען.

צוליב דער שטארקער דעפרעסיע, וואס עס הערשט אויף דעם זייד-מארק, האבען א רייה פיר-מעס אפגעשטעלט די צאהלונגען. אויך א רייה לאדזער פירמעס האבען זיך געפינען אין צאהלונגס-שוועריגקייטען צוליב דער גרויסער צאהל באנקראטען, וואס זענען געקומען פון דער פראווינץ.

ר. אייזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן פון יודישען פאמיליען-לעבען

(97

די באראנין איז געלעגען אין א בעט און ארייגעקוקט אין א בוך, זי האט שוין אפילו נישט געטראכט וועגען דעם געהיימנישפולען ווינ-ין וואס אימיצער האט איהר געוואלט אפגעבען, זי איז גע-ווען פעסט ענטשלאסען אויף צומארגענס באלד אנגערפריה זיך ארויסצוקלויבען פון דער דאזיגער וואוינונג און ווידער ערגעץ געפינען א רוהיג ארט, וואס זאל נישט זיין קיינעם פערדעכטיג. אין דעם מאמענט האט זי דערהערט אין קארידאר נעבען איהר טיר עטליכע הויך-רעדענדע שטימען. זי האט דייטליך געהערט צוויי מענער-שטימען און דאן די שטים פון איהר ווירטין

— אבער מיינע הערען, די מאדאם גראסבערג שלאפט שוין און איך קען קיינעם אהין נישט ארייגלאזען, איהר דארפט דאך דאס מיינע הער'ען פערשטעהען

— מיר דארפען דאס גארנישט פערשטעהען, ווייל פאר אונז איז די טיר צו מאדאם גראסבערג שטענדיג אפען, און מיר קענען אהין אריינגעהען צו יעדער צייט

— ערלויבט ווענינסטענס איך אנצומעלדען צוערשט

— דאס איז נישט נויטיג האט איינער פון די אנקומענדע געזאגט.

די שטימען האבען זיך אלץ מעהר דערנעהנ-טערט צו דער באראנעס צימער, זי איז שנעל ארא-פגעשפרונגען פון בעט און איז געבליבען שטעהען אין מיטען שטוב אין איהר ראזא זיידענער פיזשאמע, זי איז צוגעלאפען צו דער טיר און זיך איינגעהערט, צי זי וועט נישט דערקענען אין די שטימען וואס פרעגען זיך אויף איהר עפעס א בעקאנטען, אלץ איז איהר אבער געווען פרעמד, זי האט שנעל ארויפ-געווארפען אויף זיך א זיידענעם שלאפראק און דרייסט אליין געעפענט די טיר

— איך האב געהערט, אז אימיצער וויל זיך דא ארייגרייסען צו מיר אויף א פרעכען אופן, ווער איז דאס ?

אין קארידאר איז שטיל געווארען. פאר דער באראנין זענען געשטאנען 2 עלטערע הערען אין זייער אויסזעהען איז געלעגען עפעס פערדעכטיגעס, עפעס א מאדנע גרויקייט איז געלעגען אויף זייערע פנים, אזוי ווי מען זעהט דאס אפט ביי ארעסטאנ-טען, וועלכע פערלאזען אקארשט די טורמע זיי זענען געווען גלאט ראזירט און ביידע האבען גע-טראגען עגאלע אנצוגען און שיך, זיי האבען נישט אראפגענומען די קאפעלושען פון די קעפ און בכלל האט דאס אויסגעזעהן, ווי זיי וואלטען געווען נישט ערצויגען און ווייסען זיך נישט ווי אויפצופיהרען אין זייערע אויגען האט געברענט אן אומרוהיג, לעבעדיג פייערל, וועלכעס האט אנגעווארפען א שרעק אויף די אלע, וועלכע האבען זיך אין די דאזיגע אויגען טיף איינגעקוקט

די באראנין איז געווען איבעראשט זי האט די דאזיגע צוויי הערען אינגאנצען נישט געקענט, זי האט זיי געזעהען דאס ערשטע מאל אין איהר לעבען

— אפשר געהיים-אגענטען, האט זי אין דעם ערשטען מאמענט געטראכט

באלד האט זי דעם דאזיגען געדאנק פערווארפען, ווייל זי האט בעמערקט, אז דאס זענען צוויי יודען, וועלכע קענען כמעט נישט קיין אנדער שפראך ווי יודיש. די באראנין האט זיך בערוהיגט, זי האט שוין געפיהלט, אז איהר דיגאהט נישט קיין שום געפאהר מצד די דאזיגע צוויי מענשען און דער גאנצער אינצידענט איז ווארשיינליך געבויט אויף א מיספערשטענדניש, זי האט שוין אנגעהויבען אנדערש צו רעדען, ווייכער ווי פריהער אז האט די צוויי מענער אריינגעבעטען צו זיך אין צימער

— ענטשולדיגט מיינע הערען, האט זי גע-זאגט, פאר מיין בעגליזש, איך בין שוין געלעגען אין בעט און האב נישט בעוויזען מיך אנצוטון.

די צוויי געקומענע זענען אריינגעגאנגען איי-נער נעבען דעם אנדערן, אזוי ווי זיי וואלטען זיך געהאלטען ביי די הענד, מיט אומרוהיגע בליקען האבען זיי זיך ארומגעקוקט איבער'ן צימער פון אלע זייטען. די באראנין האט אנגעהויבען זיך פאר עפעס צו שרעקען זי האט געוואלט וואס שנעלער אפטרעטען דעם ווידזיט, האט די מענשען אפילו נישט געהייסען זיך זעצען און האט געפרעגט

— וואס האט איך געברענגט אהער צו מיר ?

— איך בין א שליח פון גאט, האט איינער פון די דאזיגע מענשען אנגעהויבען אויף א פראסט יודישען לשון.

— איך בין דער שר של אש, האט דער צווייטער ערנסט געזאגט

די באראנין, וועלכע האט זיך קיינמאל פאר קיינעם נישט געשראקען, איז איצט פאר שרעק בעדעקט געווארען מיט א קאלטען שווייס, זי האט גע-האט דאסזעלבע געפיהל וואס מען האט ווען ס'חלומט זיך עפעס גרויזאמעס, עפעס מוראדיגעס, זי האט געפיהלט זיך אזוי ווי אימיצער וואלט זי פון א הויכער הויך מיטאמאל אראפגעווארפען אויף דער ערד, נאך איידער זי האט זיך געוואגט עפעס צו זאגען, האט דער ערשטער פון די צוויי געסט ווייטער געזאגט

איך פערטרעט גאט דא אויף דער וועלט, איך זוך דא ארום מיין זוהן דוד מלך ישראל...

די באראנין האט זיך צוגערוקט בעהנטער צו דער טיר, זי האט געוואלט פון דאנען ארויסלויפען, ווייל זי איז שוין געווען אינגאנצען איבערצייגט, אז צו איהר האבען זיך ארייגעריסען צוויי משוגעים, איינער פון זיי האט אבער די באראנעס בעווע גונג בע-מערקט און ער האט זיך אוועקגעשטעלט ביי דער טיר.

— געה נישט אוועק הערליכער מלאך, ווען איך האב שוין געהאט די זכיה דיך צו געפינען, ווילסטו גאר ענטלויפען פון מיר.

— מיינע הערען... איהר האט געוויס א טעות... דא איז עפעס א שרעקליך מיספערשטענדניש... איהר האט נישט געטראפען דארט אהין וואו איהר האט גע-וואלט געהען

— א טעות האבען נאר מענשען, גאט האט נישט קיין טעות, דו ביזט דער מלאך, וועלכען איך האב ארומגעזוכט לאנגע יאהרען.

דער צווייטער גאסט האט דערווייל געמאכט פערשידענע עוויות, פערשידענע קונצען און אפילו אזוי ווי נישט בעמערקט, אז אימיצער געפינט זיך נאך אין צימער.

די באראנין האט געוואלט שרייען, אבער קיין טאן איז נישט ארויס פון איהר האלז, זי האט אנגע-הויבען ארומצולויפען איבער'ן צימער, אבער דער גאסט איז איהר כסדר נאכגעגאנגען.

(פארזעצונג קומט)

וועלכע סעריע אקציעס פון דער קרעדיט-געז. ווערט קאנווערסירט

(אג) די טעג איז פארעפענטליכט געוואָרען די פאַראָרדנונג וועגען דער קאנווערסיע פון די אַקציעס פון דער לאָדזער קרעדיט-געזעלשאַפט פון דער פוילישער אינדוסטריע. אין הסכם מיט דער פאַראָרדנונג אונטערליגען דער קאנווערסיע נאָר איין סעריע פון די דאָזיגע אַקציעס אין דער דאָלאַר וואַלוטע, וועלכע געפינט זיך פולשטענדיג אין דער האַנד פון דער אליאנס.

אַ חוץ דער אויבענדערמאָהנטער דאָלאַר סעריע איז פאַראַן אַ סעריע אין ענגלישע פונטען. די דאָזיגע סעריע אונטערליגט נישט דער קאנווערסיע. אַ טייל פון דער דאָזיגער סעריע געפינט זיך אין לאַנד און דער גרעסטער טייל אין אויסלאַנד.

אין שייכות דערמיט האָט זיך אין ווארשא געשאַפען אַ קאָמיטעט פון בעלי-חובות, וואָס האָט בדעה זיך צו ווענדען צו די מאסגעבענדע פאַקטאָרען, עס זאָל אַדורכגעפיהרט ווערען אַ קאנווערסיע אויך פון דער פונטען-סעריע.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: ק. ליינוועבער (פרייהייטס-פּלאַץ 2), י. האַרטמאַן (מלינאַרסקאַ 1), וו. דאַנילעצקי (פּעטריקאָווער 127), י. צימער (וואָלטשאַנסקאַ 37), פ. וואַיטשיצקי (נאַפּיורקאָווסקעגאַ 27).

פון דער אינטעליגענטען-קוך ביי „נותן לחם“

זייט עטליכע וואָכען צוריק איז ביי דער געזעלשאַפט „נותן לחם“ געעפענט געוואָרען אַן אינטעליגענטען-קוך, וואָס גיט אַרויס טעגליך ביז 200 מיטאָגען.

די פערוואַלטונג האָט איצט אַרויסגעשיקט בריף צו היגע פערמעגליכע יודען מיט דער בקשה ווי זאָלען זיך באַשטייערען לטובת דער אינסטיטוציע, וואָס פערדינט אונטערשטיצט צו ווערען.

בע'גנב'עט אַרעסטירטע

(א) נעכטען איז אין לאָדזער קרייז-געריכט פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען בעאַמטען פון דער תפיסה אויף קאָפּערניקאַ-גאַס, יעזשי שטשיגעלסקי, וועלכער איז געווען בעשולדיגט, אַז ער האָט בע'גנב'עט די אַרעסטירטע.

דאָס געריכט האָט דעם בעשולדיגטען פאַרמשפט אויף 6 חדשים אַרעסט.

אויטאָ-אונגליקען

(א) דער באַהן-אַרבייטער וויצענטי כאָינאַצקי איז נעכטען אַהיימגעגאַנגען שיכור און איז ביים עק וואָלטשאַנסקאַ און קאַראָלאַ אַרונטערגעפאַלען אונטער אַן אויטאָ און איז פערוואונדעט געוואָרען. פּאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט הילף.

געשטאָכען אין גאַס

(א) אויף טאַרגאָוואַ גאַס האָט אַן אומבעקאַנטער געשטאָכען דעם פערבייגעהענדען אַרבייטער פראַנציסעק וואַגנער, וועלכען די שטאָטישע גיכע-הילף האָט ערטיילט הילף.

דער מעסער-שטעכער איז אַנטלאָפען.

טעאַטער „סקאַלאַ“, שרודמיעסקאַ 15.

גאַסטשפּילען פון וועלט-בעריהמטען אַרטיסט

ד"ר פּאָול באַראַטאָוו

צוזאַמען מיט'ן ערשטקלאַסיגען אַנסאַמבל: ס. אַלטפוים, ה. בראַקאָוש, א. דאַמב, ה. הערס, מ. מעלמאַן, א. קורץ, ל. ראָזענבערג, נ. רייכענבערג, א. שליפקאָוויטש.

היינט, דאָנערשטאָג, ד. 16-טן, 9 אָוונט
פּאָפּולערע פּרייזען, פון 60 גר. ביז 2.20
צום 30. מאָל

דוד גאָלדער

זונטאָג, דעם 19-טן פעברואַר, 12 בייטאָג
אַ ספּעציעלער פרימאַרנע פאַר די בּרייטע מאַסען און אַרבייטער-אינטעליגענץ
פּרייזען פון 49 גר. ביז 1.50

דער פאָטער

מאָרגען, פרייטאָג, 9 אָוונט
פּרעמיערע! פּרעמיערע!

דער פרעמדער

גרויסע קרעאַציע פון ד"ר פּאָול באַראַטאָוו

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

בע'גנב'עט אַן אָזאָרקאָווער יוד

(א) אויפ'ן באַלוטער מאַרק האָט מען ביים אָזאָרקאָווער איינוואוינער יאַנקעל גלייכמאַן אַרויסגע'גנב'עט פון טאַש אַ פּאָרטפעל מיט וועקסלען און אַ גרעסערע סומע מזומן.

פּאָליציי זוכט דעם טאַשען-גנב.

גאַסטשפּילען פון ד"ר פּאָול באַראַטאָוו

אין „סקאַלאַ“ טעאַטער

היינט אָוונט ווערט געשפּילט צום 20-טען מאָל אירענע ניעמיראָווסקאַ'ס מייסטערווערק „דוד גאָלדער“ מיט ד"ר פּאָול באַראַטאָוו אין דער טיטעלראָל.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	— — —	73.00
3 פּראָצענטיגע בודאָוולאַנע	—	43.50
4 „ דאָלאַרובקאַ		58.50
7 „ סטאַביליזאַציע (אמ.)		56.75
8 „ וואַרשאָווער מאַנד-בריף		4350.
8 „ לאָדזער	„ . .	42.00
ענגלישע פונט	— — —	30.75
דאָלאַר	— — — —	8.92

בערויבט אין גאַס

(א) אויף לעאָנאַרדס פּלאַץ איז אַן אומבעקאַנטער באַפאַלען די פערבייגעהערין זאָפיאַ יאַשינסקאַ און ביי איהר אַרויסגעריסען דעם האַנדבייטעל אין וועלכען עס האָט זיך געפינען אַ גרויסע סומע געלד.

דער רויבער איז אַנטלאָפען.

אַרעסטירט פאַר געבען „ראַפּובקע“ אַ בעאַמטען

(2) דער סוחר מ. סמאָלאַרסקי, צעגעלניאַנאַ 23 איז אַרעסטירט געוואָרען פאַר געבען לאַפּובקע דעם בעאַמטען וואַגנער פון דער מלוכה'שער טאַבאַק-פאַבריק, אַז יענער זאָל איהם אַרויסגעבען אַ גרעסערען טראַנספּאָרט פּאַפּיראָסען ווי ער האָט געקויפט.

דעם בעאַמטער וואַגנער האָט אָבער וועגען דער „לאַפּובקע“ געמאָלדען דער פּאָליציי.

!!! גענעראַל קאַטאָווסקי !!!

— פון — ר. גול

ער אַליין, גריגאָרי קאַטאָווסקי, האָט נאָך אַלץ ליב געהאַט עפעקטען.

ווען דער ענגלישער לאָרד קורזאָן האָט אין 1923 צוגעשיקט זיין אולטימאַטום צו סאָוועט-רוסלאַנד, איז קאַטאָווסקי אין כאַרקאָוו געקומען אויף אַ צוזאַמענפאָהר פון אַרמע פויערים, און דאָרטען האָט ער געהאַלטען אַ שטאַרקע רעדע, אַז די רויטע אַרמעע וועט שוין געפינען אַן ענטפער אויפ'ן אולטימאַטום פונ'ם ענגלישען לאָרד. רעדענדיג האָט ער מיט'ן פויסט געקלאַפּט אין דער לופטען, און מיט אַמאָל האָט ער געגעבען אַ כאַפּ אַרויס די שווערד פונ'ם שייטעל און אויפהויבענדיג זי אין דער הויך, האָט ער געזאָגט:

— און אַלס קאָמאַנדיר פונ'ם צווייטען קאַוואַלעריע-קאָרפּוס זאָג איך, אַז מיט איין קלאַפּ, מיט איין זעץ, וועל איך...

דאָס איבעריגע האָט מען שוין נישט געהערט. אַלע האָבען זיך מיט אַמאָל גענומען אַ הויב אויף פון די ערטער, און, ווי דורך אַ כשוף, האָבען זיי אַלע אויפגעהויבען די הענט אין דער הויך, בלייבענדיג שטעהען אין דער זעלבער פּאָזע ווי קאַטאָווסקי, וועלכער האָט אויף דער ביהנע געפאָכעט מיט דער שווערד אין דער לופט.

נאָך איידער קאַטאָווסקי איז אין כאַרקאָוו אוועק אויפ'ן צוזאַמענפאָהר, האָט ער שוין געוואוסט, אַז האַלטענדיג אַ רעדע דאָרט, וועט ער אויף דער ביהנע אַרויסכאַפּען די שווערד. און מ'דערצעהלט, אַז איידער ער איז צום צוזאַמענפאָהר אוועק, האָט ער אין האָטעל געמאַכט רעפּעטיציעס פאַר'ן שפּיגעל, אַרויסשלעפּענדיג אַלע מאָל די שווערד פונ'ם שיידעל.

צו די שווערע ביכער וועגען קאָמוניזם האָט ער זיך בשום אופן נישט געקענט צוגעוועהנען. אָבער אַלס רויטער מאַרשאַל האָט ער אַוועלכע ביכער געמוזט לייענען. איז טאַקע ביי איהם אויפ'ן טיש שטענדיג געלעגען „די געשיכטע פון דער רוסישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי“, אָבער לעבען דעם איז אויך געלעגען דער בעריהמטער שפּאַניעדער ראָמאַן „טאַרזאַן“, וועלכען ער האָט זעהר ליב געהאַט צו לייענען און אַלעמאָל ווען ער איז איינגעשלאָפען לייענענדיג די געשיכטע פון דער רוסישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, האָט ער זיך אַליין דערמינטערט מיט אַ קאַפּיטעל פון „טאַרזאַן“.

— איהר ווייסט, — האָט ער ליב געהאַט צו זאָגען מיט אַ שמייכעל, — נאָך דער געשיכטע פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי איז אָט דער ראָמאַן זונקט ווי שאַמפּאַניער נאָך ריצענאָויל.

קאַטאָווסקי האָט זעהר ליב געהאַט פּיקאַנטע פראַנצויזישע ראָמאַנען, און זעהר אָפט האָט ער אויף די מיליטערישע מאַנעווערס גערעדט אַזוי, אַז מען האָט געקענט מיינען, אַז דאָס רעדט ער אַרויס פון אַ פּיקאַנטען ראָמאַן, וואָס ער האָט נאָר וואָס איבערגעלייענט. איהם איז איינמאָל נישט געפעלען געוואָרען ווי אַזוי די דיוויזיע פונ'ם קאָמאַנדיר קריוואָרוטשקאַ האָט זיך געהאַלטען אויף די מאַנעווערס, האָט ער געמאַכט אַזאַ בעמערקונג, וואָס מ'האָט פערשריבען אינ'ם בעריכט.

„די דיוויזיע פונ'ם חבר קריוואָרוטשקאַ האָט זאָך די מאַנעווערס אויסגעזעהען ווי דאָס אונטערוועש פון א צולאָזענער מיידעל נאָכ'ן ווי זי האָט פערבראַכט שטורמדיג אַ גאַנצע נאַכט“.

עס איז שווער געווען איהם איינצוזעהן. און טאַקע דערפאַר האָט מען אין מאָסקווע אויף איהם געקוקט קרום, אָפּשעצענדיג זיינע גרויסע מיליטערישע פערדינסטען אין דעם בירגער-קריג, האָט מען דאָך מורא געהאַט איהם צוגעטרויען צופיל, ער האָט איב'ם מאָסקווער קרעמל געהאַט אַ סך שונאים און געגנער. מ'האָט איהם נישט געקענט מוחל זיין וואָס אַפילו זיבען יאָהר נאָך דער רעוואָלוציע, קען ער נאָך אַלץ גאַנץ אָפען זיך געבען אַ זאָג אַזוי:

— אין דער אמת'ען בין איך דאָך נישט קיין באָלשעוויק, נאָר אַן אַנאַרכיסט!

זיין ווייב פלעגט איהם טאַקע נישט איינמאָל זאָגען מוסר פאַר וואָס ער נעמט נישט בודיאָני'ן אַלס אַ מוסטער פאַר זיך; יענער האָט זיך צוגעפּאַסט צו די אומשטענדען און די פּיהרער פון דער סאָוועטען-רעגירונג האַלטען פון איהם.

— זיי דו אויך אַזוי ווי ער, — האָט איהם ס'ווייב געזאָגט.

— איך קען דאָס נישט! — האָט קאַטאָווסקי געענטפערט.

דעם 7-טען אויגוסט 1925, איז אין דער „פּראַוודאַ“, אינ'ם אָפיציעלען אָרגאַן פון דער פּאַרטיי, געווען אָפּגעדרוקט אַ טעלעגראַמע, וואָס האָט זיך געלייענט אַזוי:

„כאַרקאָוו. אין דער נאַכט פונ'ם 5-טען אויפ'ן 6-טען אויגוסט, אינ'ם „סאָווכאָז“ פונ'ם „צוקער-טרעסט“ „טשעבאַנקאַ“, וואָס געפינט זיך דרייסיג ווייאַרסט פון אָדעס, איז פאַר דער צייט אומגעקומען דער מיטגליד פונ'ם פערבאַנדישען, אוקראַינישען און מאָלדאַווישען „ציק“ (צענטראַלער אויספיהר-קאָמיטעט), דער קאָמאַנדיר פונ'ם קאַוואַלעריע-קאָרפּוס, חבר קאַטאָווסקי.“

אויף זיין לויה האָט גענעראַל בודיאָני געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט געזאָגט:

„ביי זיין אָפענעם קבר בויגען מיר קאַוואַלעריסטען אונזערע פאָהנען, און מיר גיבען דאָס וואָרט אונזער סאָוועטען-פערבאַנד, אַז דער נאָמען פון אונזער חבר קאַטאָווסקי וועט לעבען אין אונזער זכרון, סיי אין שלאַכט און סיי אויסער'ן שלאַכט“.

קיינער ווייסט אָבער נישט קיין איינצעלהייטען וועגען קאַטאָווסקי'ס טויט. זיין טויט איז איינגעהילט אין אַ טיפער געהיימניס.

ווער האָט דערהרג'עט דעם „רויטען גענעראַל“ קאַטאָווסקי? עס הייסט, אַז אַן אָפיציר מיט'ן נאָמען טאַראַי טאַקע איינער פון קאַטאָווסקי'ס שטאַב, האָט אין איהם אַריינגעשאָסען עטליכע קוילען פון אַ רעוואָלווער. אָבער פאַר וואָס, פאַר וואָס האָט ער אין איהם עטליכע קוילען אַריינגעשאָסען? דאָס האָבען די מעלדונגען אין די צייטונגען נישט געמאַכט קלאָר. קלאַנגען האָבען זיך אַרומגעטראָגען, אַז קאַטאָווסקי און טאַראַיי האָבען זיך שפּעט ביינאַכט צוקריגט איבער אַ מיידעל, מערקווירדיג איז וואָס מ'האָט טאַראַי'ן נישט געשטעלט צום געריכט.

בעערדיגט קאַטאָווסקי'ן האָט מען אין אָדעס מיט גרויס פּאַראַד. (סוף).

פון רוסיש א. אושעראָוויטש.

גרילצען צווישען האַרציגע פערבינדעטע

(ענדע פון דער 4-טער זייט)

דעם אונצופרידענע אָנגעדייט, אַז אין די רייהען פון אַ „געוויסער“ פּאַרטיי (נאַציאָנאַל סאָציאַליסטישער) געהט אַ פּאַרמעלער געיעג נאָך פּאָסטענס און שטעלעס, און די דאָזיגע פּאָסטענס און שטעלעס וועט'ען בעקומען...

די דאָזיגע רעדע פון דיסטעררבערגען וועט אויפגענומען אַלס דער ערשטער שוואַלב פון די פאַרשטעהענדע קאָנפליקטען צווישען די ביידע פערבינדעטע.

נישט קיין קלענערע סענסאַציע האָט אַרויסגערופען אין בערלין די ערקלערונג פון איינעם פון די אונאָפּהענגיגע מיטגלידער פון דער היטלער-פּאַרטיי דעפּוטאַט גראַף רעווענטלאָוו, וועלכער האָט אין אַן אַרטיקעל ערקלערט, אַז די אַזוי גערופענע „אָסטהילפע“ איז אַ סקאַנדאַליעז „אָפּנאַרען פון פאָלק“ וואָס וואָלט געוועזן ווייך אַנצורופען מיט'ן וואָרט קאָרופּציע, רעווענטלאָוו דערמאַנט, אַז די פּייינד פון פּרעזידענט, בערייטענדע ערד-בעזיצער האָבען ערקלערט בריבנגען אַלס „באָלשעוויק“, ווייל ער האָט געוואָלט אַ סוף מאַכען צו דער אונזיניגער הילף מצד דער מלוכה פאַר די האָפּנונגסלאָזע-רואינירטע אַגראַריער.

די אַלע מאָטיוען וועלען אָפּט קלינגען בעת דער וואַהל-קאָמפּאַניע, אויף וועלכער מען קוקט איצט אין די לינקע קרייזען וועניגער פּעסימיסטיש ווי מיט עטליכע טעג צוריק.

און בעזונדער ווערט אין די אָפּאָזיציאָנס-קרייזען אַנדערש ערקלערט דער אַוועקגאַנג פון קאַנצלער צו בעקומען געהאַלט, ווי עס צובלאָזען עס די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען.

קודם כל האָט מען שוין אָפּגעזוכט אַ געזעץ, לויט וועלכען קיין בעאַמטער האָט נישט קיין רעכט זיך אָפּצוזאָגען פון געהאַלט (וואָס ער טוט דערמיט — צי קעהרט ער עס אום דער מלוכה צי שענקט ער עס אוועק פאַר אָרימע — דאָס איז זיין זאַך) צווייטענס, האָט די דאָזיגע ערקלערונג פון דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פּרעסע געמאַכט אַ זעהר אונאָנגענעהמען איינדרוק אין די רעגירענדע קרייזען. עס האָט דאָך קיין איינער פון די אַנדערע מיניסטאָרען אַזאַ ערקלערונג נישט געמאַכט, כאָטש צווישען די מיטגלידער פון קאַבינעט זענען פּערזאָן גאַנץ רייכע מענשען, ווי הוגענבערג, אַ שטייגער, פאָן-פּאַפּען און אַנדערע.

די סאָציאַל-דעמאָקראַטישע פּרעסע שרייבט, אַז דאָס דייטשע פאָלק וויל, אַז מען זאָל מיט איהם אָנפיהרען, „נישט אומזיסט, נאָר גוט“, און ס'איז אַ פערוועגליך גליק פון היטלער'ן, וועלכע עס האָט זיך איינגעגעבען צו פערדינען אַ סך געלד אויף אַ שלעכט בוך („מיין קאַמף“) אַזעלכע מענשען אָבער ווי ברינינג און הערמאַן מילער האָבען קיין אַנדערע איינקונפטען נישט געהאַט, אַ חוץ דעם, וואָס עס האָט זיי געגעבען זייער געהאַלט.

נייע עקזעקוציע-אָרדינאַציע

שיצט דעם מינימום עקזיסטענץ-מעגליכקייט פון בעל-חוב

(ענדע פון דער 6-טער זייט)

וועמענס קליענטעל רעקרוטירט זיך כמעט אויסשליסליך פון די אָנגעוויזענע ספערען, מיט וועלכע זיי וועלען צוליב דער בעמערקטער בעשטימונג זיין געצוואונגען גענצליך איבערצורייסען די האַנדעלס-בעציהונגען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט ווילען מיר פעסטשטעלען, אַז לויט אונזער מיינונג האָט דער געזעצגעבער מיט דער דערמאָנטער בעשטימונג די אויבענאויסגערעכענטע שיכטען קיין איבעריג גרויסע טובה נישט געטון. אמת, זיי וועלען פּאַקטיש בעפרייט ווערען פון דער פליכט אָפּצוצאָהלען די פערלעגענע חובות, זיי וועלען אָבער אויך שוין מעהר גאָרנישט בעקומען געבאָרגט, ווייל ווער וועט דען ערטיילען אַן הלואה, אויב דער דאָזיגער ערטיילטער הלואה ווערט נישט גאַראַנטירט קיין רעכטליכער שוץ און ס'וועט נישט זיין קיין מעגליכקייט אויף אַ געריכטליכען אופן זי צוריק צו מאָהנען.

מ'טאָר דאָך אגב אויך נישט פערגעסען, אַז ביי די היינטיגע הונגער-לוינען וועט דער אַרבייטער אָדער נידעריגער אָנגעשטעלטער קיינמאָל נישט ביכולת זיין אָפּצושפּאָרען אויף אַן אַנצוג, פּאַלטאָ, שיך, ווי ביליג די דאָזיגע אַרטיקלען זאָלען נישט קאָסטען.

נאָך אַ מאָמענט: אויב ס'ווערט בעלייגט אַ וועטאָ אויף אַן עקזעקוציע, געריכטעט צו אַן אַרבייטס-לוין ביז הונדערט זלאָטעס אַ חודש, מסתם איז אָנגענומען געוואָרען, אַז פאַר 80 זלאָטעס, וויפיל ס'וואָלט דעם בעל-חוב אין פאַל פון אַן עווענטועלער עקזעקוציע אייגענטליך איבערגעבליבען, וואָלט ער בשום אופן נישט ביכולת געווען דורכצולעבען אַ חודש. מסכים. ענטשטעהט אָבער אַן אַנדערע פראַגע, צי פאַר הונדערט זלאָטעס אַ חודש קאָן מען דען יאָ דורכלעבען, בפרט מיט אַ משפחה?

דאָס זענען אָבער אַלץ די ריין עקאָנאָמישע זייטען פון בעריהרטען ענין. צום סוף אַ קליינע רעכטליכע אויפקלערונג: אַז די הונדערט זלאָטעס, וועלכע בלייבען אומבעריהרליך, ווערט אַריינגערעכענט נישט בלויז די בעקומענע געזעצליכע אופן געגעבענעם אַרבייטס פּלאַץ, נאָר די אַלגעמיינע סומע הכנסות, וועלכע דער בעל-חוב בעקומט פּאַקטיש, מעג עס זיין פון פערשידענע מקורים און אויף פערשידענע אופנים.

י. אַנבעלר.

פאלקסגעזונט

אילוסטרירטער פאפולער-וויכע-שאפטליכער זשורנאל פאר היגיענע און מעדיצין

צענטראל-ארגאן פון דער געזעלשאפט צו פארהיטן דאס געזונט פון דער יידישער באפעלקערונג „טאז"—„אזע"
אונטער דער רעדאקציע פון ד"ר מעד. צמח שאבאד (ווילנע)

אינהאלט: **11-טער יאהרגאנג**

מיטלען געגען אפאריהרונגען (מיט 2 בילדער) ד"ר גראסמאן (מינכען); נישט נארמאלע מאלאטאליכע בײ פרויען — ד"ר ש. הזן (גראדנע); הונגער און אפעטים — ד"ר צ. שאבאד; וואס דאס הייסט אונז די בעלייגטע צונג? — פראפ. י. באאס (בערלין); ווי דארף מען זיך פיהרען ווינטערצייט — ד"ר ק. שערן; צו אונזערע לעזער — צ. ש.; וואס איז אזוינס אדענאידן? — ד"ר ע. קרימסקי; געדאנקען וועגען פאפולארדיזירען מעדיצינישע היסטאריאשפטן — ד"ר ל. יאקובזאן (פינסק); היט זיך פון גריפע! (מיט 4 בילדער) — *.* — מעדיצינישע אפאריזמען: ווי פארהיט מען די נעגל פון קראנקהייטען? — פראפ. ה. פריז. שפייז-רעצעפטען; בריפקאסטען (מעדיצינישע עצות; מורעות.

רעכער

צו וועש, ליצלער צו הויזען און עקסטערע אויסגעבענט בײ

נארדמאן שרודמייסקא 8
ספעציאליסט אויף הענטשקעס

ENGLISH

פארענגער און פארטא-נעשיטענט. קאנווערס-ציע, ליטעראטור
ערטיילט א פעהיגער פע-דאגאג. — אפערטען אין אדמיניסטר. פאר „Mir".

Obwieszczenie.

Do Rejestru Handlowego, Działu Spółdzielni, Sądu Okręgowego w Radomiu w dn. 31 stycznia 1933 r., wciągnięto następującą firmę:

Nr. 525. „Kasa Kupiecka, spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Wierzbniku". Siedzibą spółdzielni iest m. Wierzbnik, pow. iłżeckiego. Członkowie odpowiadają za zobowiązania spółdzielni zadeklarowanemi udziałami, a oprócz tego dalszą kwotą, równającą się dziesięciokrotnej wysokości każdego zadeklarowanego udziału.— Celem spółdzielni jest podniesienie stanu gospodarczego i ekonomicznego swych członków przez dostarczanie im w drodze pożyczek środków obrotowych, ułatwianie gromadzenia oszczędności i pośredniczenie w obrotach pieniężnych. Przedmiotem przedsiębiorstwa spółdzielni jest: a) udzielanie kredytów w formie dyskonta weksli, pożyczek skryptowych oraz rachunków bieżących i pożyczek zabezpieczonych bądź hipotecznie, bądź przez poręczenie, bądź zastawem papierów wartościowych, wymienionych w pkt. e), b) redyskonto weksli. c) przyjmowanie wkładów pieniężnych z prawem wydania dowodów wkładowych imiennych, d) wydawanie czeków, przekazów, akredytyw oraz dokonywanie wypłat i wpłat w granicach Państwa, e) kupno i sprzedaż na rachunek własny oraz na rachunek osób trzecich papierów procentowych państwowych i samorządowych, listów zastawnych, akcyj central gospodarczych i przedsiębiorstw organizowanych przez spółdzielnie, ich związki lub centrale gospodarcze oraz akcyj Banku Polskiego, f) odbiór wpłat na rachunek osób trzecich, inkaso weksli i dokumentów, g) przyjmowanie subskrypcyj na pożyczki państwowe i komunalne oraz na akcje przedsiębiorstw, o których mowa w pkt. e), h) zastępstwo czynności na rzecz Banku Polskiego i banków państwowych, i) przyjmowanie do depozytu papierów wartościowych i innych walorów oraz wynajmowanie kasetek zabezpieczonych. Udział członkowski wynosi 50 zł. Wpłata udziału następuje jednorazowo przy przystąpieniu do spółdzielni, lub też w 10 ratach miesięcznych. Zarząd stanowią: Abram-Mordka Rotbard, Moszek-Dawid Rotszyld i Herszek Wajzer, a zastępcami ich są: Elja Koralnik i Herszek-Lejb Frojman — wszyscy zamieszkali w Wierzbniku. a) Czas trwania spółdzielni — nieograniczony, b) organ do ogłoszeń „Najer Folksblat" w Łodzi. c) rok obrachunkowy-kalendarzowy, d) członków zarządu trzech i dwóch zastępców. Wszelkie dokumenty i zobowiązania spółdzielni, jak weksle, żyra i pełnomocnictwa — podpisują pod stemplem spółdzielni dwaj członkowie zarządu, e) ograniczeń zarządu pozaustawowych — niema, f) postanowień o zastępcach-pełnomocnikach — niema, g) likwidacja zgodnie z Ustawą o Spółdzielniach z dnia 29 października 1920 r.

Rejestr Handlowy
Sądu Okręgowego w Radomiu.

3 pokoje z kuchnią

przy ul. Cegielnianej, słoneczne z wygodami, elektrycznością, gazem i telefonem **zaraz do oddania.**
Wiadomość telefon 224-49.

Dr. med. RACHELA LEWI

ספעצ. קינדערקראנקהייטען
האט זיך אריבערגעצויגען
אויף **שרודמיעסקא 27**
(פריהער ציגעל-גאס 6) טעל. 142-72.

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאנסטאנטינער 11/13

Dr. med. H. Różaner

הויט- און ווענערישע קראנקהייטען
NARUTOWICZA 9, tel. 128-98
עמפפאנגט פון 8—10 און פון 5—8 אוו.

Laboratorjum Chemiczno-Bakterjologiczne

Inż. Chem. **F. SZAC**
ul. Piotrkowska 37, tel. 230-85
Wszelkie analzy przemysłowie: wody mydła, oleiny, artykułów spożywczych itd'
Ceny zniżone

Dr. S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
וואוינט יעצט אויף
PIOTRKOWSKA 90, tel. 129-45.
נעהמט אן פון 8—2 נאכמיטאג און פון 4—9 אווענד,
זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכם.

אָרטאפעדישער אנשטאלט

באנדאזשען, גארסעטען, אר-טאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייבע פלאט-פוס-איינלאגען געגען פיס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.

Dr. med. Lubicz i Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81:

Dr. med. Z. DATYNER

אוראלאג
ספעצ. פון נירען-, בלאז- און אורין-קראנקהייטען
וואוינט יעצט
ul. ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.
נעהמט אן פון 8 ביז 9 פריה און פון 3—6 אוו.

רעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען און רענטגען-קאבינעט
בזשעזשינער 11
טעלעפאן 137-63
עס נעהמען אן דאקטוירים ספעציאליסטען:
שיפמאן, וואלינסקי, שמירגעלד, קערשנער, לוביש, שמערלאווסקי, סלאבאדסקי, זאלצוואסער, איציקזאן, קראסאווסקי, יאקובזאן און דענטיסטין סטאראפאלסקא.
א וויזיט ביז 3 נאכמיטאג 3 זל.

שייטלען

מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
—און אנדולאציע—
ביי קערש, סקווערא 15

צאהן-ארצט J. ROZIN-REICHOWA

האט זיך איבערגעצויגען
אויף **זגערזשער 38**
(געגענאיבער זגערזשער 15)
נעהמט אן פון 10—2 מיטאג און 4—7 נאכם.
צו לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5—9 אווענד. זונטאג פון 10—1 בייטאג.
פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזען

אכטונג! ציימונגס-פערקויפער!

אלע צייטונגס-פערקויפער ווערען געבעטען צו קומען זיך רעגיסטרירען אין פאראיין, יעדען אווענד פון 8 ביז 10 א זייגער.
אכטונג: ביטראגען איינציקאסירען ווערט בעפולמעכטיגט דער ח' עקיבה גאלדבלום.
צענטראלער קליינהענדלער-פאראיין
סעקציע צייטונגס-פערשפרייטער
פאמארסקא 15.

לאנג-יעהריגער געריכטס-סעקרעטאר

שרייבט און ערלעדיגט אלערליי בּיטעס, אנקלאגעס און קלאוזולעס
ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים
ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאר איינציגע שפייזערס (אפיפקאנסטווע). שנעלער אויס-קויף פון פאטענטען און רעגיסטראציע-קארטען אויפ'ן יאהר 1933
ב. מאז פעטריקאווער 10

וויכטיג פאר ליבהאבער פון געזאנג!

שוין ארויס פון דרוק
נייעסטע פאלקס-לידער
פון גרויסען חזן משה קוסעוויצקי, ווי: „מנשה", „דאס יודישע גלות-ליד" און „א חזן א שיכור" פון מאריס שווארץ. פרייז 20 גראשען.
צו בעקומען ביי אלע צייטונגס-פערקויפער.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

לאקאלען

א געשעפטס-לאקאל מיט 2 צימערן און קוך פון זאפארט ביליג צו פערדינגען אין צענטרום נאוואמיעסקא גאס. צו ערפאהרען ביי העלהאלץ, נאוואמיעסקא 24. 746

Sklep z pokojem i kuchnią, 2 pokoje z kuchnią i warsztat wprost od gospodarza natychmiast do wynajęcia. — Wiadomość Wólczańska 151. 685

קויף און פערקויף

געלעגענהייטליך ביליג צו פערקויפען א קרעדענס פון דער לעצטער מאדע. א טיש מיט געבעטע לעדערנע שטיהל, ווי אויך היסטארישע קונסט-בילדער. צו ערפאהרען אין אדמ. 574

Sypialnię jasną w dobrym stanie sprzedam tanio. Cegielniana 58, m. 4 od 2-3 i $7^1/_2$-9.

פלעצעס

פאר גראמישע אנשטאלטען דרוקערייען און פערלאגען עמפפעהלט
די אייגענע יידישע ציקאגראפיע אין לאדז
„גוטענבערג" 104
טעל.: 241-24

כירורגיש- וועכנעריז-קליניק „SANATO"

s. z o. o.
אגראדאווא 10 טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
געבורטען II קל. 175 זל.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט אן א פרוי-דאקטאר נאר קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
– בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען
וויזיט 3 זל.

א טיכטיגער יונגערמאן,

געארבייט א לענגערע צייט אין דער טעקסטיל-בראנזשע, זוכט וואס עס איז פארא בעשעפטיגונג פאר א גאנץ קליינעם לוין. קען אויך זיין צו פיזישע ארבייט אדער צו נעכטיגען אין א געשעפט. בעסטע רעפערענצען. אפערטען אין אדמ. פון דער צייטונג אונטער „P. 100".

רעטשניצע

זגערזשער 17
נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטען
פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אווענד.
וויזיט 3 זל.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער ניים 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60— „ „ „ „ 4 „
נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ 18— „ „ „ „ 8 „
אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס איבעריגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז - 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אהיים. אויף דער פראווינץ - 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

רעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טער מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman